

Izmjene u financijskom i nefinancijskom izvještavanju za 2023. godinu

MSFI-jevi, Standardi za objavu informacija o održivosti
u okviru MSFI-jeva i ostale izmjene

Vodič za revizijski odbor

siječanj 2024.

Uvod

Slaven Kartelo

Partner u PwC-u
Hrvatska

Tržište kapitala i
računovodstveno
savjetovanje

Svrha ove publikacije je pomoći članovima revizijskih odbora i osobama koje sastavljaju godišnje izvještaje subjekata od javnog interesa i velikih poduzeća u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI”) u obavljanju njihovih zadataka povezanih s izvještavanjem. Nije lako pratiti promjene u propisima kako računovodstvenih standarda, tako i zakonskih odredbi i smjernica povezanih s izvještavanjem o održivosti.

S obzirom na promjene u MSFI-jevima, cilj ove publikacije je sažeti i ukratko predstaviti sve promjene koje je odobrio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde („IASB”, „Odbor”).

Bliska budućnost donijet će nam značajne promjene u nefinancijskom izvještavanju. Pitanja izvještavanja o održivosti dodatno otežava činjenica da ne postoji jedinstveni, univerzalni sustav globalnih standarda. Osim standarda koje je razvio Odbor ISSB-a, 31. srpnja 2023. godine izdani su i novi standardi održivosti EU-a („ESRS”). Stoga se u posljednjem dijelu naše publikacije osvrćemo na temu održivosti („ESG”), sažimajući sve zahtjeve koje obveznici izvještavanja u Hrvatskoj mogu očekivati.

Nadalje, skrećemo pozornost na smjernice i očekivanja nadzornih i regulatornih tijela u vezi s objavljivanjem pitanja povezanih s klimom u financijskim izvještajima. Nadamo se da će ova publikacija biti korisna članovima revizijskih odbora u razgovorima s društvima o nadolazećim promjenama.

Također se nadamo da će biti od pomoći društvima tijekom financijskog i nefinancijskog izvještavanja za 2023. godinu te godine koje slijede.

Izmjene u izvještavanju društava

Sadržaj

1	Dodaci MSFI-jevima (IASB)	4
2	Ostale bitne izmjene u izvještavanju društava	18
3	PwC-ove publikacije o publikacije i alati kao podrška društvima u izvještavanju i korporativnom upravljanju	27

Dodaci MSFI-jevima

Komentar

Najvažnija promjena u 2023. godini je implementacija novog računovodstvenog standarda MSFI-ja 17, koji je značajno utjecao na računovodstveni pristup ugovorima koji zadovoljavaju definiciju ugovora o osiguranju. Novi standard mijenja načela mjerenja i izračuna dobiti i gubitaka u svakom razdoblju te uvodi velike promjene u izvještavanje o ugovorima o osiguranju, što će dovesti do korjenitih promjena u sektoru osiguranja i reosiguranja te financijskim subjektima koji konsolidiraju djelatnost osiguranja.

Zahtjevi standarda su složeni i uglavnom se temelje na procjenama i pretpostavkama kako bi odražavali postojeće trendove, uzimajući u obzir iskustvo poduzeća, dosadašnju praksu i vremensku vrijednost novca. Nakon izmjene osiguravatelji će na drugačiji način izvještavati o rezultatima, a bitno će se promijeniti i iznosi obveza koje proizlaze iz sklopljenih ugovora o osiguranju.

No, uvođenje ovog standarda ne pogađa samo osiguravatelje. Definicija ugovora o osiguranju nadilazi ono što se u svakodnevnom životu percipira kao osiguranje – većina nas osiguranje povezuje sa sklopljenom policom osiguranja. Međutim, standard pokriva sve ugovore u kojima stranka preuzima nefinancijski rizik. Kao rezultat toga, može se dogoditi da će subjekti koji nude različite vrste jamstava ili neograničene pakete usluga morati primijeniti odredbe novog standarda.

Značajan dio dodataka računovodstvenim standardima pojašnjava smjernice standarda kako bi se olakšala primjena MSFI-ja onima koji sastavljaju financijske izvještaje.

Posebice treba obratiti pozornost na dodatke MRS-u 1, kojima se zahtjev za objavljivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika zamjenjuje „materijalnim“ informacijama o računovodstvenim politikama. Ova naizgled beznačajna promjena ima za cilj potaknuti obveznike sastavljanja financijskih izvještaja da optimiziraju objave o računovodstvenim načelima. Umjesto sadašnjih opsežnih opisa računovodstvenih načela, koji često ponavljaju zahtjeve standarda i nisu prilagođeni specifičnim okolnostima subjekta, standard zahtijeva uključivanje informacija koje su specifične za subjekt i potrebne za razumijevanje izbora i prosudbi donesenih pri odabiru računovodstvenih načela. Standard ne zabranjuje uključivanje nebitnih informacija, ali jasno kaže da ne smiju prikrivati informacije koje su važne za razumijevanje financijske situacije i rezultata poslovanja subjekta. Očekuje se da će primjena izmijenjenog računovodstvenog standarda značajno utjecati na objave o računovodstvenim načelima.

Neke promjene uređuju i pojašnjavaju postojeće zahtjeve. Pitanje kršenja ugovornih uvjeta u ugovorima o zajmu i povezani zahtjev za klasifikacijom duga kao kratkoročne obveze uvijek je izazivao brojne kontroverze. Dodaci standardu pojašnjavaju pravila klasifikacije u slučaju neispunjavanja ugovornih zahtjeva (ugovornih uvjeta) i značajno proširuju zahtjeve za objavljivanjem. Štoviše, dodacima MRS-u 12 „Porez na dobit“ uvedena je obveza priznavanja odgođenog poreza na određene transakcije, npr. najam, koji je iznimno čest na tržištu. Još jedan dodatak MRS-u 12 koji uvodi izuzeće od utvrđivanja odgođenog poreza u vezi s promjenama poreznih propisa koji se odnose na globalni minimalni porez jednako je važan.

Neke promjene uvedene u MSFI-jeve odnose se na stalne promjene u gospodarskom okruženju u kojima subjekti posluju, na primjer, dodaci MRS-u 7 i MSFI-ju 7 uvode dodatne zahtjeve za objavljivanjem informacija o ugovorima o financiranju obveza prema dobavljačima, odnosno o obrnutom faktoringu, koji je u posljednjih nekoliko godina postao sve popularniji alat za upravljanje likvidnošću.

Michaela Tomičić
Viša menadžerica

Sažetak odobrenih dodataka MSFI-jevima s informacijama o njihovom odobrenju od strane EU-a, mogućnost rane primjene i procjena utjecaja na subjekte koji primjenjuju MSFI-jeve u Hrvatskoj

Informacije o dodatku

Novi standard ili tumačenje

Dodatak postojećem standardu ili tumačenju

Dodatak standardu u sklopu projekta poboljšanja MSFI-jeva

Procjena utjecaja

- Značajan utjecaj na niz subjekata u Hrvatskoj
- Značajan utjecaj na malu skupinu subjekata koji posluju u Hrvatskoj
- Objavljeni dodatak se primjenjuje na malu skupinu subjekata u Hrvatskoj, ili je utjecaj izmjena neznatan, ili se izmjenama uvode dodatne mogućnosti ili pojednostavljenja, ali se ne nameću nove obveze izvještavanja
- Načelno nema utjecaja na subjekte koji posluju u Hrvatskoj, moguć je utjecaj na strane subjekte obuhvaćene konsolidacijom ili na subjekte koji prvi put usvajaju MSFI-jeve.

Godina stupanja na snagu u EU-u

2023. – godina od koje Europska unija zahtijeva primjenu određenog dodatka (kada je financijska godina jednaka kalendarskoj)

EU-? – znači da dodatak još nije odobren, a **NP** znači da odobrenje nije potrebno, da ga je EU odbio ili da su odobrenja odgođena.

Rana primjena

Može li se standard ili njegov dodatak primijeniti ranije (nakon što ga je EU odobrio, ako je relevantno) ((✓ = da, ✗ = ne, !!! – da, ali mora se ranije primijeniti i na ostale standarde).

IASB odobrio za primjenu nakon 1. siječnja 2023.					S.
●	MSFI 17 Ugovori o osiguranju i dodaci MSFI-ju 17	EU-2023.	!!!		6
●	Dodaci MRS-u 1 i MSFI-jeva Izjava o praksama 2: Objava računovodstvenih politika – zahtjev za objavom značajnih informacija o računovodstvenim politikama	EU-2023.	✓		9
●	Dodaci MRS-u 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške – definicija računovodstvenih procjena	EU-2023.	✓		10
●	Dodaci MRS-u 12 Porez na dobit – odgođeni porez povezan s imovinom i obvezama koje proizlaze iz iste transakcije	EU-2023.	✓		12
●	Dodaci MRS-u 12 Porez na dobit – Međunarodna porezna reforma – Model pravila vezanih za Stup 2	EU-2023.	✓		12
IASB odobrio za primjenu nakon 1. siječnja 2024.					
●	Dodaci MSFI-ju 16 Najmovi – obveza po osnovi najma u transakciji prodaje s povratnim najmom	EU-2024.	✓		13
●	Dodaci MRS-u 1 Prezentiranje financijskih izvještaja – klasifikacija obveza u kratkoročne ili dugoročne	EU-2024.	✓		14
●	Dodaci MRS-u 7 Izvještaj o novčanom tokovima i MSFI-ju 7 Financijski instrumenti: Objave – financijski aranžmani dobavljača	EU-?	✓		16
IASB odobrio za primjenu nakon 1. siječnja 2025.					
●	Dodaci MRS-u 21 Učinci promjena tečajeva stranih valuta – nedostatak zamjenjivosti	EU-?	✓		
Dodaci koje je EU odbacio ili odgodio (IASB odobrio za primjenu nakon 1. siječnja 2016.)					
●	MSFI 14 „Odgođeno priznavanje prihoda i rashoda u sustavu propisanih cijena”	NP	✓		17
●	Dodaci MSFI-ju 10 Konsolidirani financijski izvještaji i MRS-u 28 Ulaganja u pridružena društva u vezi s prodajom ili unosom imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata	NP	✓		17

Gornji popis sastavljen je na dan **20. prosinca 2023.** godine. Ažurirana verzija dostupna je na: <https://efrag.org/Endorsement>. Prikazana procjena utjecaja na subjekte koji sastavljaju financijske izvještaje subjektivna je procjena PwC-a, a primjena pojedinih dodataka može imati različit utjecaj ovisno o individualnim okolnostima pojedinog subjekta koji primjenjuje MSFI-jeve.

Subjekti koji su usvojili financijsku godinu koja nije kalendarska godina trebali bi analizirati prijelazne odredbe povezane s pojedinim izmjenama, jer se datumi primjene za njih mogu razlikovati.

Ugovori o osiguranju

MSFI 17

Zamjenjuje standard	MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2023. godine. Ranija primjena dopuštena je ako se usvoje MSFI 15 i MSFI 9
Odobrenje EU-a	Odobreno za primjenu nakon 1. siječnja 2023. godine.
Prva primjena	Retroaktivno pomoću jedne od sljedećih metoda: • retroaktivno za svako prikazano razdoblje, ili • ako to nije izvedivo, primjenom modificiranog retroaktivnog pristupa u skladu sa smjernicama standarda, ili • primjenom pristupa utvrđivanja fer vrijednosti kako to zahtijeva standard.
Procijenjeni utjecaj – ●	Značajan utjecaj na sve subjekte koji obavljaju poslove osiguranja, uključujući i banke. Međutim, društva koja obavljaju nefinancijske aktivnosti trebale bi također razmotriti odnosi li se ovaj standard na njih, npr. u transakcijama s jamstvima koje nadilaze standardna jamstva dana za njihove vlastite proizvode (vidjeti komentar stručnjaka u nastavku).

Problem

Novi računovodstveni standard MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ objavljen je 2017. godine i u posljednjih nekoliko desetljeća predstavlja najveću revoluciju na području izvještavanja osiguravajućih društava i drugih subjekata koji nude proizvode koji zadovoljavaju definiciju ugovora o osiguranju. Cilj je osigurati veću transparentnost i usporedivost nego što je to bio slučaj do sada, gdje je u praksi bilo dopušteno primjenjivati različita računovodstvena načela, često i nedosljedna unutar jedne kapitalne grupe.

MSFI 4 objavljen je 2004. godine kao prijelazni standard u okviru MSFI-jeva, koji je subjektima omogućio primjenu postojećih računovodstvenih praksi i usredotočio se samo na uvođenje objava povezanih s iznosima, vremenom priznavanja i neizvjesnostima u vezi s budućim novčanim tokovima iz ugovora o osiguranju i stoga nije dovoljno precizno regulirao određena računovodstvena pitanja, prepuštajući subjektima donošenje odgovarajuće odluke.

Posljedice

Novi standard najviše utječe na osiguravajuća društva koja nude sklapanje polica životnih osiguranja s obzirom na to da su ugovori koje sklapaju često dugoročni. Međutim, u slučaju neživotnog osiguranja, osiguravatelji se također suočavaju s promjenama u računovodstvu reosiguranja te moraju diskontirati vrijednost odštetnih zahtjeva.

Standard nije ograničen na osiguravajuća društva i svaki subjekt mora razmotriti sadrže li njegovi ugovori element koji zadovoljava definiciju ugovora o osiguranju (kako je definirano u MSFI-ju 17).

U nastavku su navedene odabrane ključne promjene u usporedbi s ranijim računovodstvenim praksama:

- svi novčani tokovi temelje se na trenutnim pretpostavkama, dok je ranije za neke ugovore o osiguranju vrijednost osiguranja mjerena primjenom povijesnih pretpostavki ili onih donesenih u fazi određivanja tarife proizvoda.
- pravila o priznavanju prihoda dosljednija su odredbama MSFI-ja 15, isključujući komponente depozita, a prihod se ne priznaje na gotovinskoj osnovi, kao što je danas često slučaj za životne osiguravatelje.
- za procjenu vrijednosti potrebni su povijesni podaci kao što su kvote štete, diskontne stope i nerealizirana dobit. Ove podatke do sada nije bilo potrebno prikupljati za potrebe računovodstva i regulatornog izvještavanja.

Dodaci MSFI-ju 17

U 2020. godini Odbor je objavio dodatke MSFI-ju 17, uključujući prijelazne izmjene u pogledu izuzeća za osiguravajuća društva od primjene smjernica MSFI-ja 9 „Financijski instrumenti“. Nadalje, 2022. godine objavljen je još jedan dodatak MSFI-ju 17 koji se odnosi na iskazivanje usporednih podataka kod prve primjene MSFI-ja 17 i MSFI-ja 9 „Financijski instrumenti“. Izmjena se odnosila na važno pitanje povezano s „računovodstvenim neusklađenostima“ između obveza prema ugovorima o osiguranju i financijske imovine koje proizlaze iz usporednih podataka iskazanih prilikom prve primjene MSFI-ja 17 i MSFI-ja 9.

Komentar

U slučaju osiguravajućeg društva, učinak primjene MSFI-ja 17 obuhvatit će znatno više od sfere financija i aktuarstva. Na primjer, standard može utjecati na dizajn i distribuciju proizvoda, planove poticaja i šire politike nagrađivanja, kao i na izradu budžeta. Također može utjecati na plaćanje poreza i isplatu dividendi, ovisno o lokalnim zakonima.

Kako se novi računovodstveni standard ne odnosi samo na osiguravajuća društva, svi bi subjekti trebali preispitati jesu li njime obuhvaćeni. Primjeri u kojima može postojati element ugovora o osiguranju uključuju ugovor o zajmu u kojem obveza otplate istječe smrću zajmoprimca ili ugovor o prodaji energije u kojem se opskrbljivač energijom obvezuje popraviti kućanske uređaje u slučaju kvarova ili jamstva za dobro izvršenje posla koja investitorima nude tvrtke za investicije i razvoj projekata u poslovanju s nekretninama. Zbog toga bi novi propisi mogli utjecati na mnoge subjekte, a usklađenost sa zahtjevima MSFI-ja 17 može za velik broj njih predstavljati značajan izazov.

Ipak, to se smatra cijenom koju treba platiti za poboljšanu računovodstvenu praksu i bolju usporedivost podataka, posebno u slučaju sektora osiguranja. Mnogi se nadaju da će bolja računovodstvena praksa imati pozitivan učinak na percepciju investitora o sektoru i dovesti do nižih troškova kapitala za sektor u budućnosti.

Marija Mihaljević
Direktorica

Područje primjene MSFI-ja 17 – ne samo za osiguravatelje

Kao što je ranije spomenuto, područje primjene standarda nije ograničeno samo na osiguravajuća društva. Za svaki ugovor treba utvrditi postoji li element koji udovoljava definiciji ugovora o osiguranju (naknada iz osiguranja u slučaju neizvjesnog budućeg događaja).

Budući da je opisana situacija stvarala potencijalne probleme u financijskom sektoru, uveden je dodatak standardu kojim su ugovori o kreditnim karticama i slično isključeni iz područja primjene standarda, ako cijene takvih ugovora ne odražavaju rizik osiguranja na strani kupaca. S druge strane, u odnosu na odabrane ugovore o zajmu koji zadovoljavaju definiciju ugovora o osiguranju i u kojima je obveza subjekta određena kao preostali iznos obveze koju je korisnik dužan otplatiti u trenutku nastanka osiguranog slučaja (npr. zajmovi s izuzećem od otplate u slučaju smrti zajmoprimca) – moguće je odabrati hoće li se primijeniti MSFI 17 ili MSFI 9 na ove ugovore. Subjekt o tome odlučuje na razini ugovornog portfelja.

Standard iz svog područja primjene isključuje jamstvene usluge koje se odnose na isporuku dobara i pružanje usluga od strane subjekta kupcima (npr. jamstvo proizvođača automobila). Međutim, ako kupoprodajni ugovori uključuju obvezu isplate naknade u slučaju neizvjesnog budućeg događaja, tada je takav element uključen u područje primjene standarda.

Nadalje, subjekti mogu iskoristiti izuzeće samo ako jamstvo za ispravnost daje izravno proizvođač/pružatelj usluga. Ako takvo jamstvo daje matično društvo ili neko drugo društvo član grupe, izuzeće se ne primjenjuje na razini zasebnog izvještaja jamca te treba razmotriti zadovoljava li određeni ugovor definiciju ugovora o osiguranju. Ovo je vrlo čest slučaj u sektoru u kojem posluju glavni izvođači i tvrtke za investicije i razvoj projekata u poslovanju s nekretninama koji za svoja društva posebne namjene izdaju jamstva za dobro izvršenje posla. Budući da se vrijednost takvih obveza utvrđuje drugačije prema MSFI-ju 17 nego što je to slučaj prema MRS-u 37 ili MSFI-ju 9, potrebno je ponovno procijeniti vrijednost takvih obveza uzimajući u obzir usklađenje rizika za nefinancijski rizik prilikom procjene vrijednosti i, posljedično, priznati te obveze na odgovarajući način na datum primjene novog standarda, a ponovno procijeniti njihovu vrijednost na sljedeće datume bilance.

Očekivana nadoknadivost novčanih tokova od stjecanja

Subjekt je dužan dio troškova stjecanja rasporediti na očekivane obnove ugovora o osiguranju, kao i priznavati te troškove kao imovinu dok se ugovori o osiguranju ne obnove. Na kraju svakog izvještajnog razdoblja, subjekt procjenjuje nadoknadivost ove imovine i objavljuje povezane informacije u financijskim izvještajima.

Priznavanje dobiti - marža za ugovorenu uslugu (eng. CSM)

Dodatak se odnosi na ugovore o osiguranju prema kojima se pružaju i usluge koje jamče povrat ulaganja (usluga povrata ulaganja). Prema općem modelu procjene vrijednosti, CSM treba priznavati tijekom razdoblja osiguranja i razdoblja usluge povrata ulaganja.

U slučaju izmjene u procjenama koje se odnose na maržu za ugovorenu uslugu, subjekt može odabrati računovodstvenu politiku za priznavanje učinka izmjene u procjenama iz prethodnih financijskih izvještaja primjenom MSFI-ja 17. Subjekt priznaje učinak izmjene procjena od početka ugovora do dana izmjene ili se navedeni učinak priznaje tijekom preostalog razdoblja osigurateljnog pokrića (od razdoblja do razdoblja).

Priznavanje nadoknađenih gubitaka iz postojećih ugovora o reosiguranju

U skladu s MSFI-jem 17, kod početnog priznavanja subjekt priznaje gubitke od onih ugovora o osiguranju od kojih očekuje da će ostvariti gubitke.

Ako subjekt prenese te ugovore u reosiguranje, modificirat će CSM za tu klasu ugovora o reosiguranju, a iznos gubitaka koje će subjekt nadoknaditi iz svojih ugovora o reosiguranju priznat će se jednokratno pri početnom priznavanju. Vrijednost nadoknađenih gubitaka iz ugovora o reosiguranju u trenutku početnog priznavanja ovisi o iznosu gubitaka priznatih na temelju ugovora o osiguranju i postotku gubitaka koje subjekt očekuje nadoknaditi iz sklopljenih ugovora o reosiguranju.

Prezentiranje imovine i obveza iz ugovora o osiguranju

Imovina i obveze koje se odnose na ugovore o osiguranju prikazane su u financijskim izvještajima na osnovi portfelja, a ne na razini skupine.

Mogućnost smanjenja rizika

Smjernice standarda uvode mogućnost korištenja opcija smanjenja rizika pri ograničavanju financijskog rizika korištenjem ugovora o reosiguranju i nederivativnih financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti.

Pojednostavljenja pri prelasku na MSFI 17

Prijelazne odredbe omogućuju primjenu pojednostavljenja pri prelasku na MSFI 17 u pogledu priznavanja nadoknade gubitaka iz ugovora o reosiguranju na dan prelaska, kapitaliziranih troškova stjecanja, procijenjenih vrijednosti utvrđenih u prethodnim izvještajnim razdobljima, ugovora o ulaganju uz mogućnost dobrovoljnog sudjelovanja, ugovore kupljene u razdoblju njihove namire i mogućnosti smanjenja rizika.

PwC-ova podrška:

Implementirali smo MSFI 17 uz pomoć našeg vlastitog softvera [In A Box](#) u više od 30 društava na četiri kontinenta. PwC-ova aplikacija MSFI 17 *In A Box* podržava prvu primjenu MSFI-ja 17, ali i izvještavanje u idućim financijskim razdobljima. Aplikacija *In A Box* također je korisna u tom pogledu jer ima zaseban modul predviđen za budžetiranje i planiranje.

Naše tehnološko rješenje pokazalo se uspješnim kako u velikim međunarodnim osiguravajućim grupama tako i u malim osiguravajućim društvima te se uvelike koristi, primjerice u izračunima za potrebe izvještavanja i testiranje drugih sustava za izračune u skladu s MSFI-jem 17.

Komentar

Usvajanje novog računovodstvenog standarda MSFI 17 predstavlja napredak za osiguravajuća društva i druge subjekte koji nude osiguranje ugovora, ne samo s aspekta mjerenja rezultata, učinkovitosti i kvalitete upravljanja, već i u smislu procesa, upravljanja rizicima, uključujući reosiguranje.

Pravilno izvještavanje u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 17 prilikom njegove prve primjene, ali i u idućim razdobljima zahtijeva prikupljanje informacija o policama i odštetnim zahtjevima koje se do sada nisu tako detaljno prikupljale, a ponekad nisu bile niti dostupne ili pohranjene u IT sustavima.

Naše dosadašnje iskustvo dokazuje da je kod pripremanja za usvajanje MSFI-ja 17 najveći izazov za osiguravajuća društva predstavljalo utvrđivanje podataka i njihova priprema te usklađivanje procesa, IT infrastrukture, aktuarstva, računovodstva i izvještavanja. Također je bilo potrebno prikupiti povijesne podatke za procjenu vrijednosti, kao što su diskontna stopa i nerealizirani dobici. Ranije se ovi podaci nisu uvijek prikupljali za potrebe tekućeg računovodstva i regulatornog izvještavanja. Usvajanje standarda se pretvorilo u mukotran i zahtjevan proces, a datum prve primjene se neumoljivo približavao.

Stoga su mnoga društva i grupe primjenjivala brojna pojednostavljenja i aproksimacije prilikom prvog izvještavanja u skladu sa standardom. Međutim, primijenjena rješenja nisu bila stabilna i održiva. Osiguravajuća društva suočena su s potpuno novim izazovom koji uključuje promjenu pristupa planiranju, budžetiranju i kontrolingu. Stoga je za ispunjavanje novih zahtjeva u pogledu procjene vrijednosti i izvještavanja potrebno tehnološko rješenje koje osigurava moderan i potpuno automatiziran proces izvještavanja u skladu s MSFI-jem 17, što uključuje i nužne izdatke za razvoj IT infrastrukture.

Marija Kazija
Viša menadžerica

Materijalnost u pogledu računovodstvenih politika

Dodaci MRS-u 1 i MSFI-jeva Izjava o praksama 2: Objava računovodstvenih politika

Dodatak standardu	MRS 1 „Prezentiranje financijskih izvještaja” i MSFI-jeva Izjava o praksama 2: Objava računovodstvenih politika
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2023. godine
Odobrenje EU-a	Odobreno za primjenu nakon 1. siječnja 2023. godine.
Prva primjena	Primjenjuje se za buduća razdoblja od 1. siječnja 2023. godine uz mogućnost ranije primjene.
Procijenjeni utjecaj – ●	Ograničen utjecaj, temeljita izmjena, moguć dugoročni utjecaj.

Što se mijenja?

U veljači 2021. godine IASB je objavio dodatke MRS-u 1 „Prezentiranje financijskih izvještaja” u vezi s objavama o računovodstvenim politikama.

Dodaci MRS-u 1 zahtijevaju od društava da objave informacije o svojim 'materijalnim' računovodstvenim politikama, a ne svoje 'značajne' računovodstvene politike. U okviru dodatka MRS-u 1 uvedena je definicija materijalnih informacija u vezi s računovodstvenim politikama.

Informacije o računovodstvenim politikama su materijalne ako se, kada se promatraju zajedno s drugim informacijama u financijskim izvještajima subjekta, može razumno očekivati da će utjecati na odluke koje glavni korisnici financijskih izvještaja opće namjene donose na temelju tih financijskih izvještaja.

Dodaci također pojašnjavaju da su informacije o računovodstvenim politikama materijalne ako, u nedostatku takvih informacija, korisnici financijskih izvještaja ne bi mogli razumjeti druge materijalne informacije sadržane u financijskim izvještajima.

Izmijenjeni MRS 1 također uključuje ilustrativni primjer o računovodstvenim politikama koje se smatraju materijalnim.

Nadalje, dodaci MRS-u 1 pojašnjavaju da nematerijalne informacije o računovodstvenim politikama ne moraju biti objavljene. Međutim, ako su objavljene, ne bi smjele prikriti ono što se smatra materijalnim informacijama.

Osim toga, kako bi naglasio važnost pojašnjenja uvedenih u MRS-u 1, Odbor je također izmijenio MSFI-jevu Izjavu o praksama 2 o primjeni koncepta materijalnosti u praksi na objave o računovodstvenim politikama.

Izmijenjena MSFI-jeva Izjava o praksama 2 daje smjernice o tome kako primijeniti koncept materijalnosti na objave o računovodstvenim politikama.

Komentar

Aktualna tržišna praksa pokazuje da financijski izvještaji sadrže vrlo opsežne opise računovodstvenih politika koje se vrlo često odnose na transakcije koje određeni subjekt uopće ne sklapa ili u pojedinim slučajevima predstavljaju sažetak zahtjeva MSFI-jeva. Ovakav pristup objavljivanju računovodstvenih politika znači da financijski izvještaji ne ispunjavaju svoju primarnu svrhu, odnosno ne daju podatke koji su specifični za određeno poduzeće i korisni za donošenje ekonomskih odluka. Financijski izvještaji su više nalik poučnom dokumentu, što se čini nepotrebnim u slučaju financijskog izvještavanja, jer konceptualni okvir izvještavanja pretpostavlja da korisnik izvještaja u dovoljnoj mjeri poznaje standarde. Stoga prekomjerna količina općih informacija otežava pronalaženje informacija relevantnih za određeni subjekt.

Stoga je IASB odlučio izmijeniti MRS 1 „Prezentiranje financijskih izvještaja” i MSFI-jevu Izjavu o praksama 2 u vezi s objavama o računovodstvenim politikama kao odgovor na komentare investitora i drugih korisnika financijskih izvještaja. Investitori su naglasili da su potrebne dodatne smjernice koje bi pojasnile koje informacije o računovodstvenim politikama treba objaviti. Odbor je naveo dva primjera za MRS 1 koji ilustriraju (1) kako treba objaviti donošenje značajnih prosudbi i kako se usredotočiti na informacije specifične za subjekt, npr. subjekt je dužan opisati kako raspoređuje cijenu transakcije na svoje zasebne obveze isporuke i u kojem trenutku priznaje prihod (tijekom vremena ili u određenom trenutku) i (2) kako je ocijenjena materijalnost računovodstvenih informacija kako se ne bi duplicirali zahtjevi MSFI-ja, npr. izbjegavanje objavljivanja zahtjeva MRS-a 36 unutar zasebne računovodstvene politike o umanjenju vrijednosti imovine, postrojenja i opreme, u slučaju kada nije bilo umanjenja ili ukidanja umanjenja u tekućem ili usporednom izvještajnom razdoblju, a objave o značajnim prosudbama i procjenama već sadrže informacije o značajnim pretpostavkama korištenim u procjeni umanjenja.

Ističemo da je ovaj dodatak potreban i da može doprinijeti sastavljanju kraćih i sažetijih financijskih izvještaja, ali samo ako će se subjekti koji sastavljaju financijske izvještaje pridržavati novih smjernica IASB-a.

Michaela Tomićić
Viša menadžerica

Definicija računovodstvenih procjena

MRS 8

Dodatak standardu	MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške”
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2023. godine
Odobrenje EU-a	Odobreno za primjenu nakon 1. siječnja 2023. godine.
Prva primjena	Primjenjuje se za buduća razdoblja od 1. siječnja 2023. godine uz mogućnost ranije primjene.
Procijenjeni utjecaj – ●	Ograničen utjecaj, temeljita izmjena.

Što se mijenja?

Praksa pokazuje da subjekti koji sastavljaju financijske izvještaje ne primjenjuju jedinstveni pristup razlikovanju računovodstvenih načela od računovodstvenih procjena. Subjektima je često bilo teško razlikovati promjenu računovodstvene politike od promjene računovodstvenih procjena, posebno kada je riječ o promjeni metode za procjenu vrijednosti.

U međuvremenu se ova razlika pokazala važnom jer se promjene u računovodstvenim procjenama primjenjuju prospektivno na buduće transakcije i ostale buduće događaje, dok se promjene u računovodstvenim politikama općenito primjenjuju retroaktivno na provedene transakcije i ostale povijesne događaje, kao i na tekuće razdoblje. Kada subjekti ne razlikuju ove dvije vrste promjena na dosljedan način, investitorima je teško usporediti financijsku uspješnost pojedinih poduzeća.

Stoga je u veljači 2021. godine Odbor objavio dodatak MRS-u 8 „Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške” u vezi s definicijom računovodstvenih procjena.

Dodatak MRS-u 8 uvodi definiciju „računovodstvenih procjena” i pojašnjava na koji način društva trebaju razlikovati promjene u računovodstvenim politikama od promjena u računovodstvenim procjenama.

Uvedene promjene uključuju sljedeće:

- pojašnjeno je kako su računovodstvene politike i računovodstvene procjene povezane navodeći da se računovodstvene procjene koriste za primjenu računovodstvenih politika
- uvedena je modificirana definicija računovodstvenih politika koja je jasnija i sažetija
- navedeno je da primjena određene procjene ili tehnike vrednovanja u slučaju kada se stavka financijskog izvještaja ne može točno izmjeriti predstavlja računovodstvenu procjenu, i
- pojašnjeno je da primjena formule troška „prvi ulaz – prvi izlaz” (FIFO) ili formule ponderiranog prosječnog troška, a koje su predviđene u okviru MRS-a 2 „Zalihe” za iskazivanje utrošenih zaliha, predstavlja odabir računovodstvene politike.

Dodatak je obavezan za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine.

Bez obzira na prethodno navedeno, promjena nužno ne zahtijeva usklađivanje prethodno objavljenih financijskih izvještaja.

Komentar

Subjekti koji sastavljaju financijske izvještaje često su suočeni s praktičnim problemom razlikovanja između promjena u računovodstvenoj politici i promjena u računovodstvenoj procjeni. Razlikovanje tih dviju vrsta promjena bitno utječe na financijske izvještaje jer se navedene promjene različito primjenjuju – u jednom slučaju koristi se retroaktivni, a u drugom slučaju prospektivni pristup.

Razlikovanje između računovodstvenih politika i procjena lakše je kada određeni računovodstveni standard nudi više varijanti i daje mogućnost izbora, gdje primjena jedne od alternativa vodi do različite vrijednosti bilančne stavke, npr. kod odabira metode za procjenu vrijednosti zaliha (metoda FIFO ili metoda ponderiranog prosječnog troška). U takvoj situaciji jasno je da se radi o odabiru računovodstvene politike i njezinu promjenu treba primijeniti retroaktivno.

Međutim, znatno je teže klasificirati promjene u slučaju detaljne metodologije izračuna za koju standard daje opće smjernice, npr. kada subjekt odluči promijeniti metodologiju za izračun očekivanih kreditnih gubitaka koji se odnose na financijsku imovinu. Tada to ne znači nužno i promjenu računovodstvenih politika.

Izračun iznosa očekivanih kreditnih gubitaka sam po sebi predstavlja procjenu, a odabirom i uspostavom odgovarajuće metodologije za izračun ovog iznosa želi se osigurati da procijenjeni iznos bude pouzdan i što točniji.

Kristina Dimitrov
Direktorica

Obveza priznavanja odgođenog poreza na određene transakcije

MRS 12

Dodatak standardu	MRS 12 „Porez na dobit“
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2023. godine uz mogućnost ranije primjene
Odobrenje EU-a	Odobreno za primjenu nakon 1. siječnja 2023. godine.
Prva primjena	Retroaktivno u skladu s prijelaznim zahtjevima navedenim u dodatku standarda.
Procijenjeni utjecaj – ●	Može imati značajan utjecaj na subjekte sa značajnim stanjima koja su povezana s najmom.

Što se mijenja?

U 2021. godini IASB je izmijenio MRS 12 „Porez na dobit“ uvođenjem zahtjeva za priznavanjem odgođenog poreza na određene transakcije koje, kod početnog priznavanja, dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Predložene izmjene će se u pravilu primjenjivati na transakcije kao što su najmovi i obveze zbrinjavanja.

Prije izmjene standarda nije bilo sasvim jasno dovodi li priznavanje jednakih iznosa imovine i obveza u računovodstvene svrhe (npr. početno priznavanje najma) bez utjecaja na tekuće porezne obveze do potrebe za priznavanjem odgođenog poreza ili je potrebno primijeniti izuzeće kod početnog priznavanja, prema kojem se odgođeni porez ne priznaje ako priznavanje imovine ili obveze ne utječe na računovodstveni ili porezni rezultat u trenutku takvog priznavanja. U praksi su subjekti koji sastavljaju financijske izvještaje primjenjivali oba pristupa.

Izmijenjeni MRS 12 uređuje ovo pitanje zahtijevajući priznavanje odgođenog poreza u gore navedenoj situaciji i uvodi dodatnu odredbu da se izuzeće kod početnog priznavanja ne primjenjuje ako subjekt istovremeno priznaje stavku imovine i odgovarajuću obvezu, pri čemu i jedna i druga dovode do nastanka privremenih razlika.

Izmijenjeni standard pruža daljnja detaljna pojašnjenja, a standardu je dodan i primjer kojim se ilustriraju nove smjernice.

Dodaci MRS-u 12 trebali bi se primjenjivati za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine retroaktivnom primjenom modificiranog pristupa, tj. na početku najranijeg objavljenog usporednog razdoblja:

- potrebno je priznati odgođenu poreznu imovinu – u mjeri u kojoj postoje oporezive privremene razlike ili je vjerojatno da će biti nadoknadive, a odgođenu poreznu obvezu treba priznati za sve oporezive privremene razlike
- kumulativni učinak početne primjene promjena treba priznati kao usklađenje početnog stanja zadržane dobiti (ili druge komponente kapitala, prema potrebi) na taj datum.

Komentar

Kao što je gore opisano, ovo pitanje do sada nije bilo regulirano, zbog čega neki subjekti koji sastavljaju financijske izvještaje nisu priznavali odgođeni porez na transakcije koje uključuju najam. Ovakav pristup nije utjecao na godinu u kojoj su najmovi inicijalno priznati, ali se utjecaj mogao iskazati u idućim razdobljima, jer imovina s pravom korištenja i obveze po najmu nisu jednaki na naknadne datume bilance. Dodatkom se navedeno pitanje odgovarajuće reguliralo tj. definiralo. Priznavanje odgođene porezne imovine i odgođene porezne obveze kod početnog priznavanja najma rezultirat će ravnomjerno raspoređenim opterećenjem porezom na dobit naknadno iskazanih financijskih rezultata prije oporezivanja, a stanja odgođenog poreza omogućit će bolje razumijevanje poreznih posljedica mogućih izmjena ugovora o najmu. Valja napomenuti da dosadašnji propisi nisu isključivali obračun „punog“ iznosa odgođenog poreza - za one koji su to činili, promjena neće imati nikakvog utjecaja.

Kristina Dimitrov
Direktorica

Globalni minimalni porez na dobit (Model pravila povezanih sa Stupom 2)

MRS 12

Dodatak standardu	MRS 12 „Porez na dobit“
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2023. godine
Odobrenje EU-a	Odobreno za primjenu nakon 1. siječnja 2023.
Prva primjena	Društva mogu promjenu primijeniti odmah, ali su zahtjevi za objavom potrebni u odnosu na godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine.
Procijenjeni utjecaj – ●	Utjecaj na subjekte unutar velikih međunarodnih korporativnih grupa obuhvaćenih modelom pravila povezanih sa Stupom 2 koji posluju u okviru nadležnosti u kojoj je zakonodavstvo povezano sa Stupom 2 usvojeno ili je stupilo na snagu.

Što se mijenja?

U prosincu 2021. godine Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) objavila je model pravila za takozvani Stup 2, čiji je cilj reforma međunarodnog poreznog sustava poslovnih subjekata. Velike multinacionalne kompanije koje spadaju u područje primjene ovih pravila dužne su izračunati svoju efektivnu poreznu stopu i bit će obvezne platiti dodatni minimalni porez jednak razlici između efektivne porezne stope i minimalne stope od 15 %.

Kao odgovor na zakonodavne promjene i brojna pitanja u vezi s računovodstvenim tretmanom učinaka porezne reforme Stupa 2, u svibnju 2023. godine Odbor je objavio dodatak MRS-u 12 uskog opsega. Dodaci uvode privremenu iznimku od priznavanja i objavljivanja odgođenih poreza koji proizlazi iz donesenog ili suštinski donesenog poreznog zakona kojim se provodi Model pravila povezanih sa Stupom 2 koje je objavio OECD, uključujući porezni zakon koji primjenjuje kvalificirane domaće minimalne dopunske poreze opisane u tim pravilima.

Izmjene također uvode zahtjeve za informacijama za subjekte obuhvaćene uredbama povezanim sa Stupom 2 i obvezuju subjekte da objave sljedeće:

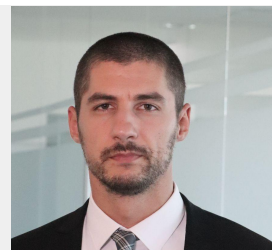
- činjenicu da je subjekt primijenio iznimku od priznavanja i objavljivanja informacija o odgođenoj poreznoj imovini i obvezama u vezi s porezima na dobit povezanih sa Stupom 2
- tekući porezni rashod/(prihod) koji se odnosi na poreze na dobit povezane sa Stupom 2
- u razdobljima u kojima je zakonodavstvo povezano sa Stupom 2 doneseno ili suštinski doneseno, ali još nije na snazi, subjekt će objaviti poznate ili razumno procijenjene informacije koje pomažu korisnicima financijskih izvještaja da razumiju izloženost subjekta porezu na dobit povezanog sa Stupom 2 koji proizlazi iz tog zakonodavstva.

Dodaci MRS-u 12 trebaju se primijeniti odmah (ovisno o lokalnim zakonskim procesima) i retroaktivno u skladu s MRS-om 8 „Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške“.

Komentar

Objavljeni dodaci MRS-u 12 predstavljaju značajno pojednostavljenje za subjekte na koje će utjecati globalna reforma poreznog sustava. Uvođenjem iznimke od obračuna odgođenog poreza u odnosu na učinke reforme povezane sa Stupom 2, Odbor je riješio brojne nedoumice povezane s njegovim priznavanjem, osobito iz razloga što je u mnogim pravnim nadležnostima zakonodavna procedura još uvijek u tijeku.

Moguće je da se zahtjevi povezani sa Stupom 2 koji nameću minimalni porez od 15 % neće primjenjivati u Hrvatskoj jer je osnovna porezna stopa 18 %. Međutim potrebno je sagledati efektivnu poreznu stopu. Subjekti koji imaju koristi od značajnih poreznih olakšica, kao što su olakšice prema zakonu o poticanju ulaganja možda imaju efektivnu poreznu stopu nižu od 15%. Računovodstveni aspekt Stupa 2 nije jedini izazov njegove primjene. Prilagodba novim zakonskim zahtjevima povezanim sa Stupom 2 također će biti izazov za društva.

Vid Rakić
Viši menadžer

Obveze po osnovi najma u transakciji prodaje s povratnim najmom

MSFI 16

Dodatak standardu	MSFI 16 „Najmovi”
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2024. godine uz mogućnost ranije primjene
Odobrenje EU-a	Odobren za primjenu nakon 1. siječnja 2024. godine.
Prva primjena	Retroaktivno u skladu s prijelaznim zahtjevima iz dodataka standardu.
Procijenjeni utjecaj – ●	Može utjecati na subjekte koji sklapaju značajne transakcije povratnog najma.

Što se mijenja?

Do sada je u praksi bilo nesuglasica oko priznavanja određenih učinaka transakcija prodaje s povratnim najmom kada su zadovoljeni kriteriji MSFI-ja 15 (tzv. transakcija „stvarne prodaje”).

U gore navedenoj situaciji, standardom se od prodavatelja-najmoprimca zahtijeva mjerenje imovine s pravom korištenja koja proizlazi iz transakcije prodaje s povratnim najmom proporcionalno prethodnoj knjigovodstvenoj vrijednosti imovine, koja se odnosi na prodavateljevo pravo korištenja koje najmoprimac zadržava. U skladu s tim, u takvim transakcijama dobitak je ograničen na iznos koji se odnosi na prava prenesena na kupca-najmodavca. Kao rezultat toga, početno mjerenje obveze po najmu je rezultat načina na koji se mjeri imovina s pravom korištenja prodavatelja-najmoprimca i priznaje dobitak ili gubitak na datum transakcije. Međutim, do sada MSFI 16 nije uključivao nikakve posebne zahtjeve za naknadno mjerenje takvih transakcija, što je uzrokovalo značajna odstupanja u situacijama u kojima su buduća plaćanja najma bila varijabilna, osobito kada varijabilnost nije bila povezana s promjenom stope ili indeksa.

U skladu s tim, u ožujku 2021. godine IASB je objavio dodatke MSFI-ju 16 koji dopunjuju zahtjeve za računovodstvenim tretmanom transakcija prodaje s povratnim najmom, a revidirani primjeri u standardu pokazuju kako primijeniti nove smjernice Odbora.

Novi dodaci od prodavatelja-najmoprimca zahtijevaju naknadno mjerenje obveza po najmu proizašlih iz transakcije povratnog najma na način da ne priznaje nikakav dobitak ili gubitak koji se odnosi na pravo korištenja koje zadržava. U skladu s tim, dodaci, među ostalim:

- definiraju udio prethodnog knjigovodstvenog iznosa imovine u transakciji prodaje s povratnim najmom kao usporedbu sadašnje vrijednosti očekivanih plaćanja najma diskontiranih korištenjem diskontne stope s fer vrijednošću prodane imovine
- definiraju komponente plaćanja najma koje bi trebale biti uključene u mjerenje obveze po najmu koja proizlazi iz transakcije prodaje s povratnim najmom
- razjašnjavaju kako se imovina s pravom korištenja treba mjeriti nakon početnog priznavanja (naknadno mjerenje u skladu s točkama 29-35 MSFI-ja 16, i stoga u skladu s mjerenjem imovine s pravom korištenja koja nije uključena u transakciju prodaje s povratnim najmom) i kako mjeriti obvezu po najmu

Dodaci ne mijenjaju opća pravila o transakcijama prodaje s povratnim najmom u skladu s MSFI-jem 16, stoga se očekuje da će utjecati samo na ograničen broj subjekata na tržištu.

Komentar

S današnjim danom mjerenje imovine s pravom korištenja i obveza iz najma proizašlih iz transakcija prodaje s povratnim najmom nije bilo dovoljno precizno, što bi subjektima koji provode ovakve transakcije u praksi moglo uzrokovati probleme u tumačenju i rezultirati primjenom drugačijeg pristupa pojedinih subjekata. Zbog činjenice da takve transakcije često uključuju značajnu imovinu s relativno dugim vijekom trajanja, drugačiji pristup mogao je imati značajan utjecaj na rezultat transakcije.

Novi zahtjevi posebno su relevantni kada povratni najam uključuje varijabilna plaćanja najma koja ne ovise o indeksu ili stopi, budući da su ta plaćanja isključena iz „plaćanja najma” prema MSFI-ju 16. Kada bi plaćanja uključivala varijabilna plaćanja najma, postojao bi rizik da bi, zbog nedostatka odgovarajućih propisa, prodavatelj-zakupnik mogao priznati dobitak u odnosu na pravo korištenja koje zadržava samo kao rezultat ponovnog mjerenja (npr. kao rezultat izmjene ugovora o najmu ili promjene razdoblja najma), zbog činjenice da bi primijenio opće zahtjeve za naknadno mjerenje obveza najma koje nisu posebno povezane s transakcijom prodaje s povratnim najmom. Takav dobitak bi se priznao iako se nije dogodila nikakva transakcija ili događaj koji bi mogao dovesti do tog dobitka.

Dodatak standardu rješava ovu situaciju, a primjeri posebno objašnjavaju što treba učiniti prilikom mjerenja, nakon početnog priznavanja, imovine s pravom korištenja i obveze najma u transakciji prodaje s povratnim najmom s varijabilnim plaćanjima najma koji ne ovise o indeksu ili stopama.

Slaven Kartelo
Partner

Klasifikacija obveza u kratkoročne ili dugoročne

MRS 1

Dodatak standardu

MRS 1 „Prezentiranje financijskih izvještaja”

Datum stupanja na snagu

Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2024. godine

Odobrenje EU-a

Odobren za primjenu nakon 1. siječnja 2024. godine.

Prva primjena

Retroaktivno u skladu s MRS-om 8, uz mogućnost ranije primjene.

Procijenjeni utjecaj – ●

Može bitno utjecati na subjekte koji imaju značajan dug.

Dodaci standardu koje je donio Odbor

IASB je 2020. godine objavio dodatke MRS-u 1 u vezi s klasifikacijom obveza u dugoročne ili kratkoročne, koji su se izvorno trebali primjenjivati od 2021. godine, ali je njihova primjena odgođena do 2024. godine.

U listopadu 2022. godine Odbor je objavio nove dodatke MRS-u 1 koji se odnose na klasifikaciju obveza, a prema kojima je subjekt dužan ispuniti određene ugovorne zahtjeve, odnosno uvjete. Ova je izmjena također bila odgovor na zabrinutost dionika u vezi s klasifikacijom takvih obveza u kratkoročne ili dugoročne. Ove će izmjene također stupiti na snagu 2024. godine.

Što se mijenja?

Izmijenjeni MRS 1 propisuje da se obveze klasificiraju kao kratkoročne ili dugoročne ovisno o pravima koja postoje na kraju izvještajnog razdoblja. Niti očekivanja subjekta niti događaji nakon datuma izvještavanja (na primjer, odricanja od ili kršenja ugovornih uvjeta) ne utječu na klasifikaciju.

Obveze se klasificiraju kao dugoročne ako subjekt ima značajno pravo na odgodu podmirenja obveze za najmanje 12 mjeseci od kraja izvještajnog razdoblja.

Izmijenjene smjernice navode da se procjena na datum bilance obavlja na temelju prava koja subjekt ima, a ne uzima se u obzir hoće li subjekt ta prava ostvariti.

Klasifikacija obveza kao kratkoročne ili dugoročne

MRS 1

Pravo na odgodu postoji samo ako subjekt ispunjava sve relevantne uvjete na datum izvještavanja.

Dodacima standardu je pojašnjeno da uvjeti ugovora o zajmu, kojih se subjekt mora pridržavati tek nakon datuma bilance, neće utjecati na klasifikaciju obveza u dugoročne ili kratkoročne na datum izvještavanja. Međutim, ugovorni uvjeti koje subjekt mora ispuniti na datum ili prije datuma bilance utjecali bi na klasifikaciju obveza u kratkoročne ili dugoročne, čak i ako se taj uvjet procjenjuje tek nakon datuma bilance subjekta.

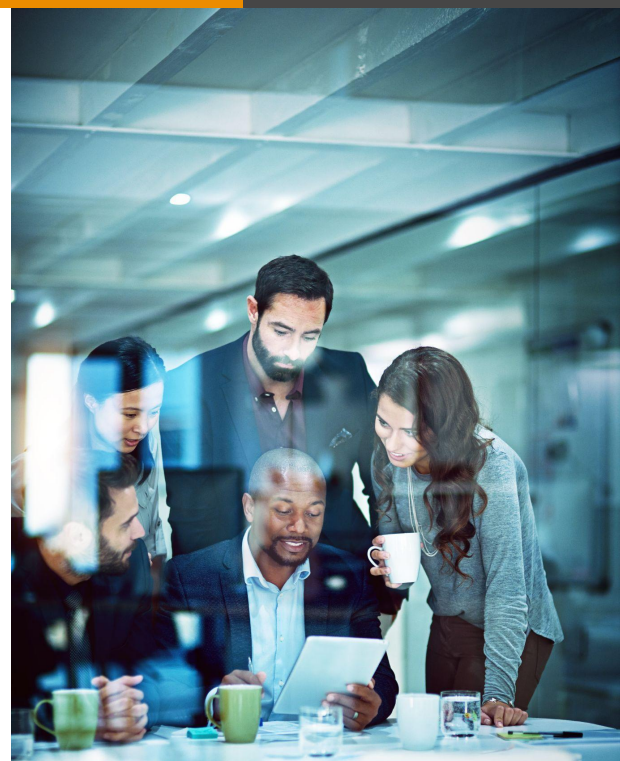
Dodatak standardu također pojašnjava što se podrazumijeva pod izrazom „podmirenje” obveze. „Podmirenje” se definira kao podmirenje obveze gotovim novcem, drugim ekonomskim resursima ili vlasničkim instrumentima tog subjekta.

Izmjena uvedena u listopadu 2022. godine je rezultat rasprava koje su potaknuli dodaci iz 2020. godine, a posebice nedoumica vezanih uz trenutak potvrđivanja usklađenosti s ugovornim uvjetima.

Kao odgovor na nedoumice, Odbor je pojasnio rješenja iz 2020. godine, ali je istovremeno uveo značajne obveze objavljivanja.

Informacije koje će subjekti morati objavljivati uključuju sljedeće:

- koji ugovorni uvjeti su sadržani u ugovorima društva,
- je li ih društvo ispunilo na datum izvještavanja,
- očekuje li društvo da će ih ispuniti u budućnosti (i kako će to učiniti).

Komentar

Klasifikacija kreditnih obveza u dugoročne ili kratkoročne uzimajući u obzir ispunjenje ugovornih uvjeta već godinama izaziva polemike, s obzirom na to da su mnogi ugovorni uvjeti uspostavljeni na temelju financijskih podataka iz godišnjih financijskih izvještaja (npr. izračun odnosa neto duga i EBITDA), dok se sastavljanje tog izvještaja i njegova dostava financijskoj instituciji često odvija nekoliko mjeseci nakon datuma bilance. Odbor dosljedno zastupa stav da je stanje na datum bilance, npr. 31. prosinca, važno za klasifikaciju, te bilo koji događaji nakon tog datuma nemaju utjecaja na klasifikaciju. Prava subjekta na odgodu plaćanja treba procijeniti na taj datum, a obvezu treba klasificirati kao dugoročnu samo ako je odgoda duža od 12 mjeseci od datuma bilance. Ipak, ovo stajalište nije uvijek bilo jasno izraženo u sadržaju standarda. Nedavne izmjene zamijenile su formulaciju da pravo na odgodu treba biti "bezuvjetno", budući da ugovori o zajmu rijetko sadrže ikakve uvjete. Suprotno tome, ugovori često sadrže odredbe o periodičnom preispitivanju ugovornih uvjeta. Shodno tome, korišten je izraz "značajno pravo na odgodu plaćanja" koje treba shvatiti kao pravo koje postoji na datum bilance, ne uzimajući u obzir događaje nakon datuma bilance.

Prema detaljnim zahtjevima standarda, pri klasifikaciji obveza subjekt uzima u obzir samo svoja prava, a zanemaruje očekivanja i namjere. Dakle, namjera subjekta da u kratkom roku podmiri obvezu koja ispunjava uvjete za klasifikaciju kao dugoročnu ne utječe na klasifikaciju (takva je obveza dugoročna). Način podmirenja obveze također ne utječe na klasifikaciju. Do sada, prilikom klasifikacije, nije bilo jasno kako uzeti u obzir namjeru subjekta da otplati obvezu ili kako postupiti kada se obveza može pretvoriti u vlasnički kapital.

Prije dodataka, zahtjevi standarda u vezi s objavom ugovornih uvjeta koji se odnose na kreditiranje subjekta nisu bili strogo definirani. Određene obveze mogu se iščitati iz zahtjeva za objavljivanjem u vezi s upravljanjem kapitalom (MRS 1), značajnim prosudbama (MRS 1) ili upravljanjem rizikom likvidnosti (MSFI 7). Unatoč tome, nisu postojali strogi zahtjevi u pogledu objavljivanja informacija o tome kada i koje uvjete subjekt mora ispuniti kako ne bi bio prisiljen ubrzati otplatu kredita. Dodaci standardu rješavaju ovo pitanje i uvode brojne zahtjeve za objavljivanjem. Vjerujem da će investitori cijeniti detaljnije zahtjeve za objavljivanjem s obzirom na to da su odredbe i uvjeti ugovora o zajmu često ključni element za ocjenu uspješnosti subjekta.

Karlo Balent
Menadžer

Financijski aranžmani dobavljača

MRS 7 / MSFI 7

Dodatak standardu	MRS 7 „Izveštaj o novčanom toku” i MSFI 7 „Financijski instrumenti – objavljivanje”
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. siječnja 2024. godine
Odobrenje EU-a	Nije odobren u trenutku izdavanja ove publikacije.
Prva primjena	Financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2024., nema potrebe za iskazivanjem usporednih podataka.
Procijenjeni utjecaj – ●	Ograničen utjecaj, dodatak ne utječe na načela priznavanja ili mjerenja, već samo zahtijeva objave u vezi s određenom transakcijom.

Što se mijenja?

U svibnju 2023. godine IASB je objavio dodatke MRS-u 7 i MSFI-ju 7 kojima se zahtijeva objavljivanje određenih informacija o financijskim aranžmanima dobavljača (koji se nazivaju i „obrnuti faktoring”).

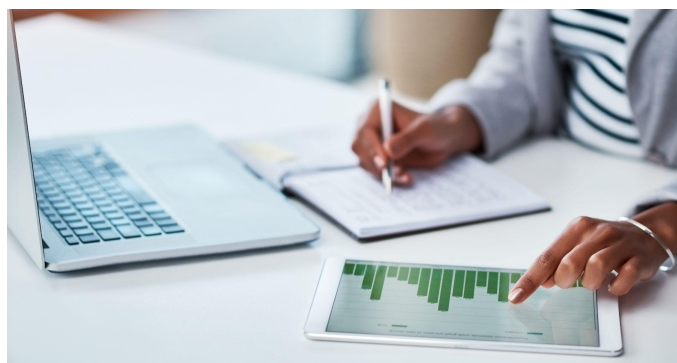
Dodaci odgovaraju na zahtjeve investitora kojima je hitno trebalo više informacija o ugovorima o obrnutom faktoringu, kako bi mogli procijeniti na koji način navedeni aranžmani utječu na obveze subjekta, novčane tokove i rizik likvidnosti.

Kako bi zadovoljio potrebe investitora, Odbor je uveo nove zahtjeve u računovodstvene standarde kako bi osigurao da nove objave pružaju informacije o sljedećem:

- A. odredbama i uvjetima financijskih aranžmana dobavljača,
- B. knjigovodstvenim iznosima financijskih obveza koje su dio financijskih aranžmana dobavljača i stavkama u kojima su te obveze iskazane,
- C. knjigovodstvenim iznosima financijskih obveza za koje su dobavljači već primili plaćanje od pružatelja financiranja,
- D. rasponu datuma dospijeća plaćanja i za financijske obveze koje su dio financijskog aranžmana dobavljača i za usporedive obveze prema dobavljačima koje nisu dio navedenih aranžmana,
- E. nenovčanim promjenama u knjigovodstvenoj vrijednosti financijskih obveza,
- F. pristupu financijskim aranžmanima dobavljača i koncentraciji rizika likvidnosti kod pružatelja financiranja.

Subjekti će morati objediniti informacije koje iskazuju o aranžmanima. Međutim, subjekti bi trebali razdvojiti informacije o odredbama i uvjetima koji nisu slični, objaviti informacije s objašnjenjima kada je raspon datuma dospijeća plaćanja širok, te objaviti vrstu i učinak nenovčanih promjena koje su potrebne za usporedivost pojedinih razdoblja.

Svi subjekti koji u svom poslovanju koriste financijske aranžmane dobavljača morati će u svoje izvještaje uključiti nove objave, pod uvjetom da su značajne.

Komentar

Pitanje financiranja obrnutim faktoringom bilo je predmetom burne rasprave prije nekoliko godina kada je nekoliko subjekata koji koriste ovaj način financiranja proglasilo nesolventnost, a činjenica o korištenju obrnutog faktoringa i mjera u kojoj je bio korišten nisu bili primjereno iskazani u financijskim izvještajima tih subjekata.

Za očekivati je da će novi zahtjevi za objavljivanjem izmijenjenih standarda osigurati veću transparentnost u vezi s financiranjem društava putem transakcija faktoringa i doprinijeti poboljšanju kvalitete informacija u financijskim izvještajima, jer se do sada te informacije nisu uvijek mogle iščitati izravno iz financijskih izvještaja društava.

Neke objave mogu subjektima predstavljati izazov u smislu prikupljanja informacija koje bi trebale biti objavljene. Osobito teško može biti sastaviti objave za financijske obveze za koje su financijske institucije već platile dobavljače, budući da mnogim subjektima možda neće biti lako pristupiti odgovarajućim povijesnim podacima kako bi pružili odgovarajuću razinu detalja za te objave. Društva će možda trebati implementirati nove procese i kontrole kako bi osigurale potpuno i točno prikupljanje podataka.

Karlo Balent
Menadžer

Dodaci MSFI-jevima koji su odlukom EU-a odbačeni ili odgođeni

Dodatak standardu	MSFI 14 „Odgođeno priznavanje prihoda i rashoda u sustavu propisanih cijena”
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine. Dopusštena je ranija primjena.
Odobrenje EU-a	Odlukom EU-a, neće biti odobren.
Prva primjena	Primjenjuje se retrospektivno.
Procijenjeni utjecaj – ●	Nema utjecaja na subjekte koji posluju u Hrvatskoj.

Što se mijenja?

To je privremeni standard za iskazivanje stanja proizašlih iz djelatnosti s propisanim cijenama („sustav propisanih cijena”).

MSFI 14 se primjenjuje samo na subjekte koji prvi put usvajaju MSFI-jeve i koji primjenjuju MSFI 1 i posluju na temelju reguliranih cijena (npr. tarife odobrene od strane nadležnih tijela). Takvim subjektima omogućuje da, nakon usvajanja MSFI-jeva, nastave primjenjivati svoje dotadašnje računovodstvene politike za priznavanje, mjerenje, umanjenje vrijednosti i prestanak priznavanja stanja proizašlih iz reguliranih djelatnosti.

Privremeni standard dodatno sadrži smjernice o odabiru i primjeni računovodstvenih politika (kod prve primjene ili naknadno), kao i o prezentiranju i objavljivanju.

Trenutačno ne postoji standard koji se posebno bavi djelatnostima s propisanim cijenama. Svrha privremenog standarda je omogućiti osobama koje usvajaju MSFI-jeve da izbjegnu velike promjene u računovodstvenim politikama za regulirana razgraničenja prije nego što IASB dovrši širi projekt MSFI-jeva, koji je u izradi.

Odlukom Europske unije, MSFI 14 neće biti odobren.

Dodatak standardu	Dodaci MSFI-ju 10 „Konsolidirani financijski izvještaji” i MRS-u 28 „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate”
Datum stupanja na snagu	Godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine. Dopusštena je ranija primjena.
Odobrenje EU-a	IASB nije odredio datum stupanja na snagu izmijenjenih odredbi.
Prva primjena	Primjenjuje se retroaktivno.
Procjena utjecaja – ●	Nema utjecaja na subjekte koji posluju u Hrvatskoj.

Što se mijenja?

Dodacima se rješava postojeća nedosljednost između MSFI-ja 10 i MRS-a 28. Računovodstveni tretman ovisi o tome predstavlja li nemonetarna imovina koja je prodana ili uložena u pridruženo društvo ili zajednički pothvat „poslovnu jedinicu”. Ako nemonetarna imovina predstavlja „poslovnu jedinicu”, investitor iskazuje puni iznos dobitka ili gubitka od transakcije.

Ako imovina ne zadovoljava definiciju poslovne jedinice, investitor priznaje dobitak ili gubitak samo do visine udjela ostalih investitora.

Dodaci su objavljeni 11. rujna 2014. godine, no Europska unija je odgodila odobrenje ovog dodatka.

Ostale bitne izmjene u izvještavanju društava

3.

ESG – postojeće i buduće obveze u vezi s nefinancijskim izvješćivanjem/ izvješćivanjem o održivosti i EU taksonomijom	19
Europski standardi za izvješćivanje o održivosti (ESRS)	21
Objave povezane s klimatskim pitanjima u financijskim izvještajima	24
Učinci visoke inflacije i kamatnih stopa	26

Komentar

Svrha ovog poglavlja je skrenuti vašu pozornost na druge propise i pitanja, kako domaća tako i međunarodna, koja se odnose i mogu izravno ili neizravno utjecati na područje izvještavanja društava.

Posebno želimo istaknuti da zbog sve većeg značaja klimatskih pitanja i nametanja novih obveza društvima da izvještavaju o informacijama o održivom razvoju, rizici povezani s klimom imaju značajan utjecaj kako na nefinancijsko tako i na financijsko izvještavanje.

Kao posljedica navedenoga, u tako brzo promjenjivom gospodarskom i regulatornom okruženju, izvještajni subjekti trebali bi pratiti izmjene u pitanjima povezanim s MSFI-jevima te biti u tijeku s izmjenama, novim zahtjevima i smjernicama za nefinancijsko izvještavanje. U ovom poglavlju upoznat ćemo vas s budućim smjernicama Europske unije za izvješćivanje o održivosti (ESRS). Osim toga, istaknut ćemo klimatske aspekte koje treba uzeti u obzir tijekom sastavljanja financijskih izvještaja.

Nadalje, skrećemo pozornost na smjernice tijela javnog nadzora o razmatranju utjecaja visoke stope inflacije na financijsko izvještavanje.

Slaven Kartelo
Partner

ESG – postojeće i buduće obveze u vezi s nefinancijskim izvješćivanjem/izvješćivanjem o održivosti i EU taksonomijom

Temeljni propisi

Članci 21.a i 24.a Zakona o računovodstvu, kojima su preuzete odredbe Direktive 2014/95/EU o izmjenama i dopunama Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija određenih velikih poduzeća i grupa („Direktiva“). Direktiva je izmijenjena Direktivom od 14. prosinca 2022. godine o korporativnom izvješćivanju o održivosti (Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti, dalje u tekstu „CSRD“). Članak 8. Uredbe (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 i izdanih provedbenih akata („taksonomija“). Taksonomija postavlja kriterije za utvrđivanje može li se gospodarska aktivnost kvalificirati kao ekološki održiva.

Datum stupanja na snagu

Članci 21.a i 24.a Zakona o računovodstvu ostaju na snazi do primjene CSRD-a. CSRD bi se do 6. srpnja 2024. godine trebao implementirati u nacionalno zakonodavstvo. Uredba 2020/852 (taksonomija), koja je na snazi od 8. srpnja 2020. godine, primjenjuje se na nefinancijska izvješća od 2021. godine. Objave temeljene na taksonomiji pripremaju se na temelju delegiranih akata koje je izdala Komisija. Prvo izvješćivanje prema CSRD-u odnosi se na financijske godine koje počinju na dan 1. siječnja 2024.

Prva primjena za periodično izvješćivanje

Za financijsku godinu 2023. (na temelju taksonomije), velika poduzeća ili grupe koji su obveznici nefinancijskog izvješćivanja objavit će udio aktivnosti koje ispunjavaju tehničke kriterije taksonomije za sve okolišne ciljeve i opseg usklađenosti aktivnosti s tehničkom procjenom kriterija koji proizlaze iz taksonomije za potrebe povezane s klimatskim pitanjima.

Procijenjeni utjecaj – ●

Nakon provedbe Direktive CSRD, velika poduzeća, uključujući društva koja kotiraju na burzi te mala i srednja poduzeća (MSP) (koja su uvrštena na uređenom tržištu), kao i određeni subjekti iz trećih zemalja koji su obveznici izvješćivanja o održivosti, izvješćivat će o objavama koje proizlaze iz taksonomije. Ove obveze će navedeni subjekti morati ispunjavati postupno (od financijske godine 2024. do 2028.).

Održivi razvoj - uključivanje čimbenika ESG-a u poslovanje poduzeća

Kratice ESG (eng. *Environmental, Social, Governance*) danas se često koristi i definira čimbenike povezane s okolišnim, društvenim i korporativnim upravljanjem. Čimbenici ESG-a postali su glavni kriterij za koncept tzv. održivog poslovnog razvoja. Europski zeleni plan (European Green Deal), akcijski plan koji je usvojila Europska komisija, je strategija održivog razvoja Europske unije koja utvrđuje ciljeve i smjerove implementacije čimbenika ESG-a u djelatnosti subjekata. Europskim zelenim planom donesen je nacrt za ovu transformativnu promjenu, pri čemu se svih 27 članica EU-a obvezalo pretvoriti EU u prvi klimatski neutralni kontinent do 2050. godine. Kako bi se postigli ciljevi EU-a, osobito klimatski i energetske te ciljevi gospodarstva učinkovitog korištenja resursa, ulaganja je potrebno usmjeriti na održive projekte i aktivnosti. To i jest cilj taksonomije i Uredbe (EU) 2019/2088 o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga.

Ovo je prva prekretnica prema sveobuhvatnoj sustavnoj i regulatornoj promjeni. Daljnji propisi zahtijevat će organizacijske i operativne promjene kako bi se ispunili zahtjevi i ciljevi povezani sa smanjenjem emisija stakleničkih plinova i smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, društvo i korporativno upravljanje, uzimajući u obzir lanac vrijednosti.

Nefinancijsko izvješćivanje danas

Važeći propisi u Hrvatskoj nameću obvezu sastavljanja nefinancijskog izvješća za sljedeće subjekte:

- veliki poduzetnici koji su subjekti od javnog interesa i koji na datum bilance prelaze kriterij prosječnog broja od 500 radnika tijekom prethodne poslovne godine,
- subjekti od javnog interesa koji su matična društva velike grupe koja na datum bilance na konsolidiranoj osnovi prelaze kriterij prosječnog broja od 500 radnika tijekom prethodne poslovne godine trebaju pripremiti konsolidirano nefinancijsko izvješće.

Propisom je predviđeno da nefinancijsko izvješće sadržava informacije u mjeri nužnoj za razumijevanje razvoja, poslovnih rezultata i položaja poduzetnika te učinka njegovih aktivnosti koje se odnose najmanje na okolišna, socijalna i kadrovska pitanja, poštivanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi s podmićivanjem.

Prilikom ispunjavanja zahtjeva za objavom informacija u nefinancijskom izvješću, subjekt se može osloniti na nacionalne okvire, okvire Europske unije, međunarodne okvire ili neobvezujuće smjernice o metodologiji podnošenja izvješća o nefinancijskim informacijama (smjernice za izvješćivanje) koje objavljuje Europska komisija te u tom slučaju dužan je navesti na koje se okvire oslanja.

Revizija je isključivo dobrovoljna te velika većina društva ne provodi reviziju nefinancijskog izvješća što bitno umanjuje povjerenje u podatke koje društva prezentiraju javnosti.

Zbog sve većeg interesa za pitanja ESG-a, čini se da trenutno važeći zahtjevi nisu prilagođeni očekivanjima investitora i drugih dionika te stoga objavljene informacije nisu usporedive.

ESG – postojeće i buduće obveze u vezi s nefinancijskim izvješćivanjem/izvješćivanjem o održivosti i EU taksonomijom

Dodatne obveze na području izvješćivanja o održivosti koje proizlaze iz taksonomije

Taksonomija, koja je djelomično na snazi od 2021. godine, definira kriterije prema kojima se neka poslovna aktivnost može smatrati ekološki održivom. Na temelju članka 8 Uredbe (EU) 2020/852 i izdanih provedbenih akata, društva koja podliježu obvezi izvješćivanja o održivosti moraju iskazati objave temeljene na taksonomiji. Te objave dio su nefinancijskih informacija i trebaju biti uključene u izvješću posloводства (nefinancijsko izvješće) ili u zasebnom nefinancijskom izvješću.

Kao rezultat navedenoga, društva koja nisu financijske institucije su prvi put kao dio nefinancijskih informacija sastavljenih za 2022. godinu objavila koje vrste poslovnih aktivnosti pridonose postizanju ekoloških ciljeva koji se odnose na ublažavanje klimatskih promjena ili prilagodbu klimatskim promjenama. Komisija je 2023. godine donijela novu provedbenu uredbu koja se odnosi na druge ekološke ciljeve, i to održivo korištenje i zaštitu vodnih i morskih resursa, prelazak na kružno gospodarstvo, sprječavanje i kontrolu onečišćenja, zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustava. Prema ovoj uredbi, društva će prvi put za financijsku godinu 2023. biti obvezna objaviti informacije o aktivnostima koje ispunjavaju uvjete za postizanje drugih ciljeva zaštite okoliša. Ne postoji obveza utvrđivanja usklađenosti tih aktivnosti s tehničkim kriterijima provjere koji su utvrđeni ovom uredbom. No, ta će obveza nastati u sljedećem izvještajnom razdoblju, odnosno 2024. godine kada će subjekti biti obvezni procijeniti usklađenost svojih aktivnosti sa svim ekološkim ciljevima.

Prilikom objave taksonomskih informacija, društva koja nisu financijske institucije objavljuju sljedeće:

- ključne pokazatelje uspješnosti povezane s prihodima (prihodovni KPI)
- ključne pokazatelje uspješnosti povezane s kapitalnim ulaganjima (CapEx) (CapEx KPIs)
- ključne pokazatelje uspješnosti povezane s operativnim troškovima (OpEx) (OpEx KPIs).

Zbog daljnjih promjena u opsegu primjene Zakona o računovodstvu koji se tiče nefinancijskog izvješćivanja, koje će obuhvatiti sva velika poduzeća i ostale, dodatni subjekti će automatski morati ispunjavati obveze koje proizlaze iz taksonomije.

Opisane obveze koje proizlaze iz taksonomije društvima koja podliježu izvješćivanju o održivosti nameću obvezu iskazivanja objava temeljenih na taksonomiji.

Zbog daljnjih promjena u izvješćivanju poduzeća na području održivog razvoja koje uvodi Direktiva CSRD proširuje se skupina društava koja podliježu obvezi izvješćivanja, što znači da će obveze koje proizlaze iz taksonomije obuhvatiti znatno širu skupinu subjekata. Osim društava koja trenutno podliježu obvezi izvješćivanja, sva velika društva (privatna i ona koja kotiraju na burzi) te mala i srednja poduzeća koja kotiraju na burzi, kao i određeni subjekti iz trećih zemalja, nakon ispunjavanja financijskih kriterija proizašlih iz CSRD-a, podliježu obvezama koje proizlaze iz taksonomije.

Prošireni opseg objava koji proizlazi iz odredbi CSRD-a opisan je na sljedećim stranicama ove publikacije.

Komentar

Taksonomija je prvi propis koji na temelju jedinstvenih kriterija zahtijeva ocjenu u kojoj su mjeri aktivnosti nekog društva ekološki održive. Time će se investitorima osigurati usporedive informacije unutar istih industrijskih sektora. Taksonomija ne obuhvaća sve gospodarske sektore, ali primjerice građevinarstvo, energetika, prijevoz i neke proizvodne industrije uvelike su njome obuhvaćene. U 2023. godini izdani su tehnički kriteriji za provjeru preostalih ekoloških ciljeva te su obuhvaćene nove gospodarske aktivnosti. Međutim, u izvještavanju za 2023. godinu ne postoji obveza provjere usklađenosti s ovim kriterijima, već samo treba provjeriti u kojoj mjeri aktivnosti društva ispunjavaju uvjete opisane u ovoj uredbi. Stoga izvještavanje za 2023. godinu prema ovim ciljevima neće biti potpuno.

Navedeno se razlikuje od klimatskih ciljeva, s obzirom na to da će društva ponovno imati obvezu izvještavanja o tome koliko svojim aktivnostima doprinose njihovom ostvarenju. Kako bi to ocijenila, društva koja nisu financijske institucije moraju procijeniti ispunjavaju li sljedeće zahtjeve:

1. značajno doprinose provedbi jednog od klimatskih ciljeva. Kako bi to učinila, društva moraju prikupiti podatke i izračune, npr. o emisijama stakleničkih plinova, uzimajući u obzir životni ciklus. U određenim slučajevima potrebno je da treća strana potvrdi ove izračune
2. u svom poslovanju poštuju načelo „nenanošenja bitne štete“, koje nalaže provjeru usklađenosti sa zahtjevima koje za pojedinu djelatnost uvode europski propisi te usklađenost s posebnim zahtjevima taksonomije
3. zadovoljavaju tzv. minimalne zaštitne mjere, što znači uvođenje rješenja koja osiguravaju poštovanje ljudskih prava, osobito u grupi vlastitog kapitala i u lancu vrijednosti.

**Amorella Horvat
Topić**
Menadžerica

Europski standardi za izvješćivanje o održivosti (ESRS)

Temeljni propisi

Direktiva (EU) 2022/2464 o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti
Delegirana uredba Komisije (EU) od 31. 7. 2023. o dopuni Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standarda za izvješćivanje o održivosti (ESRS)

Datum stupanja na snagu

Direktiva je stupila na snagu u siječnju 2023. godine, ali zahtijeva implementaciju u nacionalno zakonodavstvo.

Prva primjena za periodično izvješćivanje

Prvo izvješćivanje u skladu sa standardima izvješćivanja odnosi se na financijske godine koje počinju na dan 1. siječnja 2024.

Procijenjeni utjecaj – ●

Nakon implementacije, Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti (CSRD) početno će utjecati na društva koja trenutno podliježu izvješćivanju o održivosti (za financijsku godinu 2024.), u sljedećoj godini (za financijsku godinu 2025.) obuhvatit će sva velika poduzeća, zatim (za financijsku godinu 2026.) mala i srednja poduzeća koja kotiraju na burzi, a za financijsku godinu 2028. i određene subjekte iz trećih zemalja.

U skladu s novom Direktivom EU-a o korporativnom izvješćivanju o održivosti (CSRD) velika poduzeća, mala i srednja poduzeća koja kotiraju na burzi te određeni subjekti iz trećih zemalja koji ispunjavaju kriterije prema CSRD-u, moraju u okviru izvještaja o provedenim aktivnostima objaviti informacije potrebne za razumijevanje utjecaja određenog subjekta na pitanja održivosti i financijski utjecaj utvrđenih rizika te prilike povezane s održivim razvojem na njegov razvoj i rezultate u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. U srpnju 2023. godine objavljena je delegirana uredba Komisije koja sadrži prvi skup europskih standarda izvješćivanja (dva međusektorska standarda: ESRS 1 i ESRS 2 i 10 tematskih standarda ESRS: E1, E2, E3, E4, E5 i S1, S2, S3 i S4 te također G1), koje će društva biti obvezna koristiti pri sastavljanju izvješća o održivosti. Uredba je izravno primjenjiva za zemlje članice EU-a i ne zahtijeva implementaciju u nacionalno zakonodavstvo. Prvo izvješćivanje u skladu s usvojenim standardima izvješćivanja odnosi se na financijske godine koje počinju na dan 1. siječnja 2024. godine i obuhvatit će između ostalog: društva koja kotiraju na burzi, financijske institucije i druge subjekte od javnog interesa. U sljedećem razdoblju (za financijsku godinu 2025.) obuhvatit će velika privatna poduzeća, zatim mala i srednja poduzeća koja kotiraju na burzi (za financijsku godinu 2026.) i na kraju (za financijsku godinu 2028.) određene subjekte iz trećih zemalja. Europska savjetodavna skupina za financijsko izvješćivanje (EFRAG) razvija standard izvješćivanja za mala i srednja poduzeća i standarde specifične za pojedine sektore (u konačnici je planirano dodatnih 39 standarda).

ESRS 1 Opći zahtjevi

Ovaj standard predstavlja metodološku osnovu za sastavljanje objava temeljenih na drugim standardima. Određuje i objašnjava, među ostalim: načela pripreme informacija, osnovne koncepte, procese, uključujući dvostruku značajnost, te navodi opće zahtjeve za pripremu i prezentiranje informacija povezanih s održivim razvojem.

ESRS 2 Opće objave

ESRS 2 utvrđuje zahtjeve za općim objavama koje bi subjekt trebao osigurati u vezi sa svim značajnim pitanjima održivosti. Ovi zahtjevi odnose se na područja koja se, između ostalog, tiču upravljanja, strategije, poslovnog modela, upravljanja utjecajem, rizicima i mogućnostima te metrike i ciljeva. Objave prema ovom standardu obvezne su neovisno o ishodu procjene značajnosti. ESRS 2 utvrđuje zahtjeve za općim objavama (uključujući relevantne podatke) koje subjekt treba prezentirati uzimajući u obzir sva značajna pitanja održivosti. Tematski standardi podijeljeni su na područja i potpodručja, a po potrebi uključuju još detaljniju razradu koja je navedena u tablici u Dodatku A.

ESRS E1 Klimatske promjene

Svrha standarda je definirati zahtjeve za objavljivanjem koji korisnicima izvješća o održivosti omogućuju razumijevanje načina na koji društvo utječe na klimatske promjene i koje korake poduzima za ublažavanje tih promjena. Na temelju standarda, subjekt objavljuje ima li plan transformacije u skladu s ciljem ograničavanja globalnog zatopljenja na 1,5°C i ima li kapacitete prilagoditi svoju strategiju i poslovni model prijelazu na održivo gospodarstvo. Također predstavlja rezultate analize klimatskih rizika i prilika koje proizlaze iz klimatskih utjecaja i ovisnosti, uz kratkoročne, srednjoročne i dugoročne financijske učinke. Dodatno, standard zahtijeva objavljivanje metrike, npr. bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3, potrošnju energije iz fosilnih goriva, obnovljivih izvora itd.

ESRS E2 Onečišćenje

Svrha standarda je definirati zahtjeve za objavljivanjem koji korisnicima omogućuju da utvrde ima li subjekt značajan odnosno potencijalan utjecaj (pozitivan ili negativan) na onečišćenje zraka, vode i tla odnosno na koji način utječe na navedeno. Subjekt opisuje proces utvrđivanja takvih značajnih utjecaja, rizika i prilika, uzimajući u obzir vlastito poslovanje i lanac vrijednosti. Nakon ovog procesa, subjekt objavljuje politike, planove, ciljeve i aktivnosti za sprječavanje ili sanaciju onečišćenja te njihove troškove. Dodatno, potrebno je opisati upravljanje značajnim rizicima i prilikama koje proizlaze iz smanjenja onečišćenja, kao i kratkoročne, srednjoročne i dugoročne financijske posljedice za subjekt. Osim toga, subjekt objavljuje metriku koja se, između ostalog, odnosi na: emisije onečišćujućih tvari (npr. sumporov dioksid), emisije u vodama (npr. fosfati i pesticidi) i proizvedenu ili korištenu mikroplastiku.

ESRS E3 Voda i morski resursi

Standard definira zahtjeve koji korisnicima izvješća o održivosti omogućuju da utvrde ima li subjekt značajan odnosno potencijalan utjecaj (pozitivan ili negativan) na vodene i morske resurse odnosno na koji način utječe na navedeno. Subjekt opisuje proces utvrđivanja takvih značajnih utjecaja, rizika i prilika, uzimajući u obzir vlastito poslovanje i lanac vrijednosti. Nakon dovršetka ovog procesa, subjekt objavljuje politike, planove i aktivnosti za potrebe smanjenja potrošnje vode, obradu vode, oporavak i regeneraciju vodenog ekosustava te njihove troškove. Osim toga, subjekt objavljuje informacije o upravljanju rizicima i prilikama koji proizlaze iz održivog korištenja voda i financijske posljedice. Nadalje, potrebno je objaviti metriku koja se, između ostalog, odnosi na: potrošnju vode u m3, uključujući područja koja su izložena rizicima povezanim s vodom, skladištenje vode i količinu vode koja se reciklira i ponovno koristi u m3.

Europski standardi za izvješćivanje o održivosti (ESRS)

ESRS E4 Bioraznolikost i ekosustavi

Na temelju ovog standarda, subjekt objavljuje kako utječe na bioraznolikost i ekosustave u smislu značajnih pozitivnih i negativnih, stvarnih i potencijalnih utjecaja, uključujući opseg u kojem subjekt doprinosi nastanku gubitka i degradacije bioraznolikosti i ekosustava. Subjekt je dužan prikazati postupak za utvrđivanje takvih značajnih utjecaja, rizika i prilika uzimajući u obzir svoje poslovanje i lanac vrijednosti te objaviti popis značajnih lokacija u okviru svog poslovanja, uključujući one pod njegovom operativnom kontrolom, ekološki status određenih područja i područja koja su osjetljiva s aspekta bioraznolikosti. U kontekstu bioraznolikosti i ekosustava, subjekt prvenstveno opisuje resurse, politike, održive prakse, plan transformacije, ciljeve i aktivnosti za sprječavanje ili ublažavanje negativnih utjecaja i obnovu bioraznolikosti i ekosustava. Standard zahtijeva objavljivanje informacija o upravljanju utvrđenim rizicima i prilikama kao i financijske posljedice. Također je potrebno objaviti informacije o pokazateljima koji ilustriraju njegov utjecaj na lokacije koje se nalaze u okviru ili blizu područja koja su osjetljiva s aspekta bioraznolikosti, a koja imaju negativan utjecaj.

ESRS E5 Korištenje resursa i kružno gospodarstvo

Standard posebno utvrđuje zahtjeve koji se odnose na priljev resursa, uključujući cirkularnost (kružno gospodarstvo), obnovljive i neobnovljive resurse, te odljev resursa, uključujući informacije o proizvodima i materijalima te otpadu. Standard od subjekta zahtijeva da prikaže koliko održivo koristi resurse i procese odnosno proizvodi, troši i gospodari otpadom. Subjekt utvrđuje i opisuje značajne utjecaje, rizike i prilike povezane s resursima i kružnim gospodarstvom, kao i relevantne politike, aktivnosti i ciljeve. Isto tako procjenjuje očekivane financijske posljedice povezane s rizicima i prilikama povezane s ovim područjem. Subjekt također objavljuje pokazatelje koji se između ostalog odnose na: očekivanu trajnost proizvoda stavljenih na tržište, mogućnost popravka proizvoda, pokazatelje udjela materijala u proizvodima i ambalaži koji se mogu reciklirati. U pogledu otpada, subjekt je dužan navesti ukupnu količinu otpada koji je nastao, koji je zbrinut ili nije recikliran, odnosno koji je podvrgnut postupcima oporabe.

ESRS S1 Vlastita radna snaga

Ovaj standard od subjekta zahtijeva da prikaže na koji način utječe na vlastite zaposlenike, bilo pozitivno bilo negativno. Dodatno, zahtijeva objavljivanje svih aktivnosti za sprječavanje negativnih utjecaja te značajnih rizika i prilika koji se odnose na vlastite zaposlenike i njihovo upravljanje kao i na financijske posljedice za subjekt (kratkoročne, srednjoročne i dugoročne). Standard primjenjuje definiciju vlastite radne snage, uključujući i druge ljude koji rade za subjekt, npr. B2B. Standard zahtijeva objavljivanje politika, aktivnosti, ciljeva i pokazatelja na osnovnim područjima, uključujući: sigurnost, zdravlje, naknade, jednak tretman, uključivost, udruživanje, socijalni dijalog.

ESRS S2 Radna snaga u lancu vrijednosti

Standard se odnosi na zaposlenike u lancu vrijednosti, na koje subjekt može imati značajan utjecaj. Standard zahtijeva objašnjenje na koji način takav utjecaj, kao i ovisnost subjekta o zaposlenicima u lancu vrijednosti, mogu stvoriti značajne rizike ili značajne prilike. Negativni utjecaji na zaposlenike u lancu vrijednosti mogu, primjerice, poremetiti poslovanje subjekta. Subjekt izvještava o procesima suradnje sa zaposlenicima u lancu vrijednosti u smislu utjecaja i ublažavanja negativnih utjecaja, kao i kanale putem kojih zaposlenici mogu prijaviti probleme u lancu vrijednosti. Traženi pokazatelji odnose se najmanje na sljedeće: smanjenje negativnih utjecaja na zaposlenike u lancu vrijednosti i upravljanje značajnim rizicima i prilikama za zaposlenike u lancu vrijednosti.

Europski standardi za izvješćivanje o održivosti (ESRS)

ESRS S3 Zajednice pod utjecajem

Standard zahtijeva objavu podataka koji će korisnicima omogućiti razumijevanje materijalnih utjecaja na lokalne zajednice u lancu vrijednosti, a koji su povezani s vlastitim poslovanjem i lancem vrijednosti subjekta čemu doprinosi putem svojih proizvoda ili usluga i poslovnih odnosa, te povezanih materijalnih rizika i prilika. Subjekt opisuje procese suradnje i sanacije negativnih utjecaja te kanale putem kojih lokalne zajednice mogu prijaviti probleme. Osim toga, subjekt objavljuje aktivnosti i ciljeve koji se, između ostalog, odnose na smanjenje negativnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama za lokalne zajednice.

ESRS S4 Potrošači i krajnji korisnici

Standard uvodi zahtjeve u pogledu značajnih utjecaja na potrošače i krajnje korisnike. Subjekt objavljuje informacije o tome na koji način njihovi proizvodi ili usluge utječu na potrošače ili krajnje korisnike kao i način upravljanja tim utjecajima u odnosu na, primjerice, privatnost, slobodu izražavanja i pristup informacijama, zdravlje i sigurnost te uključivost. Također je potrebno objaviti suradnju i metode sanacije negativnih utjecaja, kao i ciljeve povezane s, među ostalim, ograničavanjem negativnih utjecaja i upravljanjem značajnim rizicima.

ESRS G1 Poslovno ponašanje

Standard se fokusira na poslovnu etiku i korporativnu kulturu, uključujući borbu protiv korupcije i mita, zaštitu zviždača i dobrobit životinja. Njime se također reguliraju objave u vezi s poslovnim ponašanjem, uključujući upravljanje i odnose s dobavljačima, te prakse plaćanja, osobito u odnosu na zakašnjela plaćanja malim i srednjim poduzećima. Standard također zahtijeva objave povezane s ostvarivanjem političkog utjecaja, uključujući aktivnosti lobiranja. Napominjemo da su mnogi zahtjevi za objavom podataka u području korporativnog upravljanja, uključujući ulogu nadzornog odbora i uprave u vezi s pitanjima ESG-a, uključeni u ESRS 2.

Komentar

Objedinjavanje i značajno proširenje obveza izvješćivanja predstavlja ozbiljan izazov za društva u kontekstu utvrđivanja detaljnih područja objavljivanja i prikupljanja potrebnih podataka. Svrha ESRS-a je pružiti visokokvalitetne informacije o budućem financijskom učinku koji se odnosi na utvrđene rizike koji proizlaze iz ESG praksi. Dionici će se upoznati s negativnim i pozitivnim značajnim utjecajima uzrokovanim aktivnostima samog društva kao i subjekata iz njegovog lanca vrijednosti. Društvima koja ozbiljno krenu u razumijevanje vlastitog utjecaja na pitanja održivosti te prepoznaju rizike i prilike, održivo gospodarstvo omogućit će stvaranje prilika za nova tržišta ili proizvode. Od društava će se tražiti da u sastavljanje izvješća o održivosti uključe dionike poput zaposlenika, kupaca i lokalnih zajednica.

Informacije će na temelju usklađenih standarda izvješćivanja o održivosti biti pripremljene u strukturiranom digitalnom formatu, korištenjem XBRL oznaka, što će poboljšati dostupnost i upotrebljivost informacija te omogućiti učinkovitiju analizu.

CSRD je uveo obvezu prema kojoj treće strane moraju provjeriti izvješća o održivosti. U Hrvatskoj će usklađenost izvješća o održivosti sa zahtjevima ESRS-a biti predmetom obvezne neovisne revizije s ograničenim uvjerenjem.

**Amorella Horvat
Topić**
Menadžer

Objavljivanje klimatskih pitanja u financijskim izvještajima

Temeljni propisi

Javna izjava ESMA-e: Europski zajednički prioriteti za provedbu za 2021., 2022. i 2023. godinu
Utjecaj klimatskih pitanja na financijske izvještaje – edukativni materijali IASB-a
(objavljeni 2020. godine, a reizdanje objavljeno u srpnju 2023. godine)

Datum stupanja na snagu

Objavljena u razdoblju od 2020. do 2023.

Prva primjena

Preporuke i smjernice važeće su od dana objave.

Procijenjeni utjecaj – ●

Očekivani utjecaj na većinu subjekata koji posluju u Hrvatskoj.

Sve veća važnost klimatskih pitanja i očekivanja investitora

Uz pitanja povezana s klimom opisana u prethodnom odjeljku o ESG-u, također je izuzetno važno razmotriti utjecaj klimatskih pitanja na financijske izvještaje.

Investitore i regulatore sve više zanimaju informacije o tome kako subjekt postupi u pogledu zaštite okoliša, a posebno čimbenike rizika koji se odnose na klimu, prilikom donošenja procjena i prosudbi u sastavljanju financijskih izvještaja. Rizici povezani s klimom mogu uključivati i prijelazne rizici (tj. tranzicijski rizici) i fizičke utjecaje, kao što je imovinska šteta od požara i poplava.

Računovodstveni standardi nameću sveobuhvatne zahtjeve za objavljivanje prema kojima korisnici moraju razumjeti utjecaj određenih transakcija, događaja i uvjeta na položaj subjekta i financijsku uspješnost. Stoga, zbog aktualne usredotočenosti na pitanja klimatskih promjena i njihov utjecaj, subjekti bi trebali osigurati da su procijenili utjecaj klimatskih promjena i razmotriti koje su objave potrebne u ovom kontekstu kako bi ispunili zahtjeve MSFI-jeva. Ovo je pitanje od osobite važnosti za regulatorna tijela, a Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) ga je utvrdilo kao prioritet za 2021., 2022. i 2023. godinu.

Obrazovni materijali IASB-a o utjecaju klimatskih pitanja na financijske izvještaje

U kontekstu izdavanja novih Standarda za objavu informacija o održivosti u okviru MSFI-jeva, IASB je objavio reizdanje svojih obrazovnih materijala o utjecaju klimatskih pitanja na financijske izvještaje. Materijali, izvorno objavljeni 2020. godine, ažurirani su 2023. i pojašnjavaju na koji način subjekti mogu uključiti pitanja i rizike povezane s klimom u svoje financijske izvještaje sastavljene sukladno MSFI-jevima. IASB je napomenuo da razmatranje Standarda za objavu informacija o održivosti u okviru MSFI-jeva može pomoći kod utvrđivanja klimatskih pitanja koja utječu na financijske izvještaje.

Klimatski rizici mogu utjecati na poslovanje i financijske rezultate subjekta. Stoga, kada primjenjuju MSFI-jeve, subjekti trebaju razmotriti pitanja povezana s klimom, posebno kada je utjecaj tih pitanja značajan u kontekstu financijskih izvještaja kao cjeline.

Što treba objaviti u financijskim izvještajima?

IASB je izdao obrazovne materijale kako bi se osigurala jedinstvena i dosljedna primjena postojećih zahtjeva MSFI-jeva.

Iako se MSFI-jevi ne bave izravno klimatskim rizicima, načela na kojima se temelje različite prosudbe i procjene u sastavljanju financijskih izvještaja često uključuju čimbenike klimatskih rizika. Obrazovni materijali pružaju neiscrpan popis primjera kako klimatski rizici mogu utjecati na zahtjeve za mjerenjem i objavljivanjem različitih standarda i različitih točaka tih standarda. Uz specifične zahtjeve MSFI-jeva, IASB podsjeća na sveobuhvatni zahtjev MRS-a 1 koji nalaže uključivanje objava o transakcijama ili događajima, koje ostali MSFI-jevi ne zahtijevaju, a koje su relevantne za razumijevanje financijskih izvještaja. U našoj publikaciji sažeto prikazujemo kako pitanja povezana s klimom mogu utjecati na određene stavke, a time i povezane objave u financijskim izvještajima. Međutim, treba imati na umu da prikazani popis nije konačan i svaki slučaj treba razmotriti pojedinačno.

Obrazovni materijali također se bave pitanjem značajnosti i premda ne dodaju niti mijenjaju zahtjeve u standardima, predstavljaju korisne smjernice koje korisnici i subjekti koji sastavljaju izvještaje mogu primijeniti kad razmatraju na koji način uključiti pitanja i rizike povezane s klimom u financijsko izvještavanje prema MSFI-jevima.

Koji su sljedeći koraci?

U 2023. godini IASB je svom planu rada dodao projekt utvrđivanja mogu li subjekti osigurati bolje informacije o rizicima povezanim s klimom u svojim financijskim izvještajima te na koji način to mogu učiniti. IASB će uzeti u obzir aktivnosti ISSB-a kako bi osigurao da su svi prijedlozi u skladu sa Standardima za objavu informacija o održivosti u okviru MSFI-jeva i da se sve informacije koje zahtijevaju dva odbora međusobno nadopunjuju.

Na primjer, objave koje zahtijevaju Standardi za objavu informacija o održivosti u okviru MSFI-jeva mogu objasniti rizike i prilike povezane s održivošću koji proizlaze iz djelatnosti subjekta, njegove imovine i obveza. Ove objave mogle bi pravovremeno ukazati na pitanja koja će kasnije utjecati na financijske izvještaje subjekta.

Objavljivanje klimatskih pitanja u financijskim izvještajima

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina

Klimatski rizici mogu imati značajan utjecaj na umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine. Klimatske promjene mogu biti pokazatelj umanjenja vrijednosti i rezultirati obvezom provođenja testiranja umanjenja vrijednosti. Nadalje, klimatske promjene i promjene klimatskih politika mogu značajno utjecati na inpute i pretpostavke korištene u modelima za procjenu vrijednosti u uporabi i fer vrijednosti umanjene za troškove otuđenja. Subjekti bi trebali razmotriti ova pitanja pri određivanju duljine razdoblja projekcije novčanog toka i izračuna preostale vrijednosti i primjene diskontne stope.

Osim umanjenja vrijednosti, subjekti će također možda trebati ponovno procijeniti vijek trajanja i rezidualne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine. U pogledu klimatskih promjena, subjekti bi trebali uzeti u obzir dodatne čimbenike pri određivanju vijeka trajanja imovine, kao što su promjene koje proizlaze iz uvedenih zakona koji reguliraju klimatska pitanja.

Rezerviranja

Klimatski rizici mogu utjecati na priznavanje, mjerenje i objavljivanje rezerviranja – rezerviranja za restrukturiranje, rezerviranja za štetne ugovore ili rezerviranja za obveze zbrinjavanja. Radnje koje poduzima subjekt mogu proizvesti izvedene obveze za koje bi trebalo priznati rezerviranja, čak i u nedostatku propisa koji zahtijevaju da ih subjekt prizna. Na primjer, subjekt ima elektranu koja je izrazito ovisna o fosilnim gorivima i za koju je priznao rezerviranje za zbrinjavanje. Strategija održivosti subjekta jamči ugljičnu neutralnost do 2030. godine. To se realno može postići samo zamjenom elektrane s novijim hibridnim modelom prije izvorno predviđenog roka. U skladu s ovim planom, subjekt mora očekivane novčane tokove za likvidaciju postrojenja morati realizirati u ranijim razdobljima.

Odgođena porezna imovina

Subjekti bi trebali procijeniti utjecaj pitanja povezanih s klimom na procijenjenu buduću oporezivu dobit i utvrditi je li odgovarajuća odgođena porezna imovina nadoknativa.

Navedeno može dovesti do prestanka priznavanja već priznate odgođene porezne imovine ili se odgođena porezna imovina uopće neće priznavati.

Pretpostavke korištene u procjeni nadoknadivosti odgođene porezne imovine trebaju biti u skladu s pretpostavkama korištenim drugdje u financijskim izvještajima, npr. kod testiranja umanjenja vrijednosti. Te pretpostavke potrebno je objaviti u mjeri u kojoj je to relevantno za razumijevanje procjena i prosudbi donesenih u priznavanju odgođene porezne imovine.

Zalihe

Vrijednost zaliha može se umanjiti ako njihov trošak nije nadoknativ te je u skladu s time potrebno umanjiti njihovu vrijednost do neto utržive vrijednosti. U određenim djelatnostima može doći do povećane volatilnosti tržišnih cijena imovine uslijed promjena u potražnji za određenim vrstama robe, zbog čega ove zalihe mogu biti izložene većem riziku od umanjenja vrijednosti. U drugim slučajevima, imovina se može povući iz uporabe ili proizvodnje, što može dovesti do umanjenja vrijednosti zaliha koje se koriste za njezino servisiranje i održavanje.

Potraživanja od kupaca i zajmovi

Klimatske promjene mogu utjecati na izloženost subjekta kreditnim gubicima od financijske imovine. Model očekivanih kreditnih gubitaka („ECL“) u MSFI-ju 9 zahtijeva korištenje razumnih i pouzdanih informacija koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora. Klimatske promjene mogu utjecati na pretpostavke korištene u procjeni ECL-a. Niz fizičkih, regulatornih i reputacijskih rizika može utjecati na kreditni rizik zajmoprimaca ili na vjerojatnost da neće ispuniti svoje obveze. Ovo je osobito relevantno za dugoročno financiranje subjekata koji mogu biti pod utjecajem klimatskih promjena i promjena klimatskih politika.

MSFI 7 zahtijeva od subjekata da osiguraju kvalitativne i kvantitativne informacije o prirodi i opsegu rizika povezanih s financijskom imovinom i o načinu na koji subjekt upravlja tim rizicima. Klimatski rizici mogu utjecati na način na koji subjekti objavljuju informacije o koncentraciji rizika (veći fokus na koncentraciju u određenom geografskom području, koncentracije u određenom sektoru) ili informacije o riziku likvidnosti. Također, potrebno je objaviti sve promjene ECL-a i razloge za te promjene, kao i promjene pretpostavki o utjecajima klimatskih promjena ili drugim rizicima povezanim s klimom.

Programi trgovanja emisijama

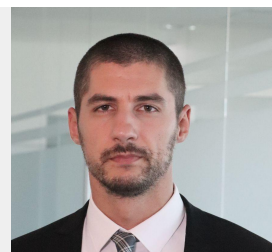
Ne postoji poseban standard koji se primjenjuje na računovodstveno iskazivanje shema trgovanja emisijama. Kako je tumačenje Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC), IFRIC 3, povučeno 2005. godine, subjekti bi trebali koristiti MRS 8 za definiranje odgovarajuće računovodstvene politike što dovodi do raznolikosti u računovodstvenom iskazivanju.

Emisijske jedinice koje dodjeljuje država općenito se iskazuju prema MRS-u 20 kao primitak nenovčane imovine. Međutim, MRS 20 omogućuje subjektima da odaberu odgovarajuću računovodstvenu politiku koju će primijeniti za mjerenje pri početnom priznavanju i prezentiranju u bilanci i računu dobiti i gubitka. Objavljivanje računovodstvenih politika za ove sheme ključno je za razumijevanje njihovog utjecaja na financijske izvještaje i izravno je povezano s klimatskim rizikom kojem je subjekt izložen (u kontekstu povećanja cijena emisijskih jedinica i njihove dostupnosti).

Komentar

Izdavatelji financijskih izvještaja trebali bi obratiti posebnu pozornost na nužnost prezentiranja dosljednih i relevantnih informacija za određeni subjekt i sveobuhvatnih objava o učincima klimatskih rizika na financijske izvještaje izdavatelja.

Kao što je detaljno opisano u gornjem tekstu, takvi rizici mogu značajno utjecati na mnoga računovodstvena područja i time na elemente prikazane u primarnim financijskim izvještajima. Zato je važno pružiti jasne i pouzdane objave i uključiti specifične informacije, pojašnjavajući korisnicima financijskih izvještaja utjecaj klimatskih promjena na subjekt. Također je potrebno održavati dosljednost i cjelovitost informacija objavljenih u financijskim izvještajima te drugih nefinancijskih informacija.

Vid Rakić
Viši menadžer

Učinci visoke inflacije i kamatnih stopa

Temeljni propisi

ESMA – Javne izjave za 2022. godinu

Datum stupanja na snagu

Objavljeni 2022. godine.

Prva primjena

Preporuke i smjernice važeće su od dana objave.

Procijenjeni utjecaj – ●

Očekivani utjecaj na većinu subjekata koji posluju u Hrvatskoj.

O čemu je riječ?

Visoka inflacija i povećane kamatne stope mogu imati dalekosežne učinke na financijske izvještaje i potrebno ih je uzeti u obzir pri primjeni mnogih zahtjeva MSFI-ja. Neki će se učinci činiti relativno očitim (npr. povećanje diskontnih stopa koje odražavaju vremensku vrijednost novca i usklađenja novčanih tokova kako bi se uključio utjecaj inflacije). Međutim, postoje i mnogi neizravni učinci koji će utjecati na financijske izvještaje, kao što su projekcije povećanja cijena (npr. procijenjeno povećanje troškova energije, utjecaj nestabilnih tečajeva) kao i promjene u ponašanju kupaca (npr. prelazak na jeftiniju robu ili smanjenje potrošnje) i vjerojatnost financijskih poteškoća za subjekt, njegove kupce, dobavljače ili druge poslovne partnere.

Smjernice i očekivanja od tijela za financijski nadzor

Problem visoke inflacije i kamatnih stopa uočila su i financijska nadzorna tijela, a ESMA je pitanje utjecaja makroekonomskog okruženja na financijsko izvještavanje subjekata uvrstila među svoje prioritete za 2022. godinu te se očekuje da će tako biti i u 2023. godini. ESMA napominje da je trenutno makroekonomsko okruženje, koje je rezultat kombinacije mnogih čimbenika, uključujući povećanje kamatnih stopa izvor neizvjesnosti i predstavlja ozbiljne izazove za izdavatelje financijskih izvještaja i njihove djelatnosti. Stoga je važno da subjekti obave fer procjenu utjecaja makroekonomskog okruženja i neizvjesnosti na njihove financijske izvještaje (na primjer, na sposobnost izdavatelja da nastavi s neograničenim poslovanjem) i objave jasne i detaljne informacije kako bi se osiguralo da investitori dobivaju odgovarajuće, točne i ažurne informacije.

Financijska područja koja mogu biti posebno pogođena visokom inflacijom i kamatnim stopama uključuju:

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Potencijalno smanjenje vrijednosti imovine u rezidualnom razdoblju u odnosu na prethodna razdoblja nameće potrebu za objašnjenjem utjecaja kamatnih stopa na testove umanjivanja vrijednosti te potrebu za razmatranjem pretpostavki donesenih u analizama osjetljivosti.

Rezerviranja za dugoročna primanja zaposlenika

Posebnu pozornost potrebno je obratiti na usvojene aktuarske pretpostavke, kako one koje se tiču diskontne stope tako i procijenjenog povećanja primitaka uslijed inflacije.

Troškovi vezani uz ispunjenje ugovora s kupcima

Budući da se neki izdaci nastali u vezi s ugovorom s kupcem možda neće moći nadoknaditi, potrebno je ponovno procijeniti nadoknadivost identificirane ugovorne imovine. Osim toga, u slučaju promjena u transakcijskim cijenama, pozornost treba obratiti na zahtjeve MSFI-ja 15 koji se odnose na priznavanje varijabilne naknade.

Financijski instrumenti

Potrebno je objaviti sveobuhvatne informacije o, među ostalim, izloženosti izdavatelja kamatnom riziku, riziku povećanja cijena i riziku likvidnosti, kao i objašnjenja o utjecaju makroekonomske situacije na upravljanje kreditnim rizikom te izračune gubitaka od umanjivanja vrijednosti i objave u vezi s promjenama u poslovnom modelu.

Komentar

Porast troška kapitala uzrokovan porastom kamatnih stopa može smanjiti nadoknadbive iznose prema testovima umanjivanja koji se provode u skladu s MRS-om 36, osim ako ne postoje drugi kompenzacijski čimbenici (npr. utjecaj inflacije na novčane tokove povećanjem generirane marže). Ipak, nastanak mogućih kompenzacijskih učinaka za određeni projekt zahtijevat će njihovu detaljnu analizu.

Štoviše, u okruženju u kojem su inflatorna očekivanja kratkoročno visoka, uz pretpostavku pada u srednjem roku i stabilizacije u dugoročnom razdoblju, treba razmotriti implikacije na primijenjene diskontne stope. U određenim situacijama, primjena različitih diskontnih stopa za pojedina razdoblja može biti opravdana ako postoje različiti rizici za ta razdoblja. Istodobno, navedeni scenarij može imati implikacije na stopu rasta nakon detaljnog prognoziranog razdoblja. Razdoblje detaljne prognoze možda neće biti dovoljno za uspostavljanje stabilne razine novčanih tokova i pretpostavljene stope rasta u preostalom razdoblju i stoga može zahtijevati različite pretpostavke u pogledu povećanja u srednjem i dugom roku. U situaciji visoke neizvjesnosti u odnosu na makroekonomsko okruženje i predviđanja poduzeća, mogući pristup procjenama budućih novčanih tokova bio bi korištenje različitih scenarija ponderiranih vjerojatnošću, umjesto tradicionalnog modela koji pretpostavlja jedan skup novčanih tokova.

U kontekstu korištenih modela, i za potrebe MRS-a 36, ali i za druge modele koji se odnose na buduće novčane tokove (npr. specifične odredbe prema MRS-u 37), također treba obratiti pozornost na dosljednost pretpostavki u vezi s inflacijom i diskontnim stopama. U situaciji kada se novčani tokovi pripremaju uzimajući u obzir učinak inflacije (u nominalnim vrijednostima), treba primijeniti odgovarajuću nominalnu diskontnu stopu. Također treba napomenuti da u oba slučaja, tj. korištenje novčanih tokova u nominalnim vrijednostima, diskontiranim nominalnom stopom, i korištenje stvarnih novčanih tokova, diskontiranih realnom stopom, ne bi trebalo dovesti do različitih rezultata.

**Ana Marija
Cvilinder Škegro**
Viša menadžerica

PwC-ove publikacije i alati kao podrška društvima u izvještavanju i korporativnom upravljanju

PwC-ove publikacije i alati kao podrška društvima u izvještavanju i korporativnom upravljanju

Računovodstveni priručnik – MSFI-jevi 2023.

Globalni vodič za MSFI-jeve s iscrpnim praktičnim smjernicama o primjeni MSFI-jeva. Sadrži stotine praktičnih primjera i smjernica za sva područja. Priručnik je izdan u dva dijela. Publikacija je također dostupna kao e-knjiga.

Priručnik se može naručiti na internetskoj stranici:

[Manual of accounting IFRS 2023](#)

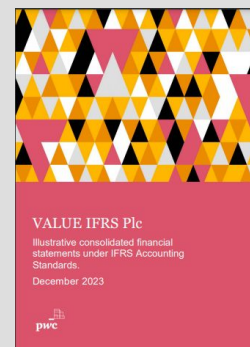
Publikacija je dostupna na engleskom jeziku.

Ilustrativni konsolidirani financijski izvještaji prema MSFI-jevima

Ilustrativni konsolidirani financijski izvještaji za 2023. godinu za subjekte koji sastavljaju svoje financijske izvještaje u skladu s MSFI-jevima. Sadrže ilustrativne primjere i objave koje proizlaze iz zahtjeva standarda.

Publikacija je dostupna na internetskoj stranici www.pwc.hr.

Publikacija je dostupna na engleskom jeziku.

„In depth”

Periodički bilten koji sadrži analize i praktične primjere primjene ključnih smjernica MSFI-jeva.

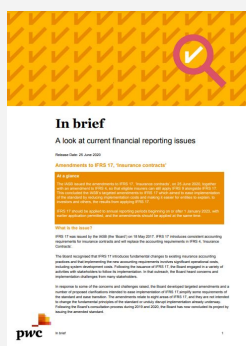
Publikacija je dostupna na online platformi [Viewpoint](#) na engleskom jeziku.

„In brief”

Redovan bilten s fokusom na utjecaj IASB-a i novih standarda na poslovanje tvrtki.

Publikacija je dostupna na online platformi [Viewpoint](#) na engleskom jeziku.

Viewpoint – računovodstvo i revizija

Viewpoint je globalni online alat za financijske stručnjake.

Viewpoint omogućuje pristup najnovijim vijestima, PwC-ovim smjernicama, cjelovitim istraživačkim materijalima i cjelovitom tekstu MSF-ijeva te standarda ISSBA-a i ESRS-a.

Funkcija pretraživanja i pregledan raspored sadržaja omogućuju korisnicima jednostavan pristup svemu što im je potrebno u vezi s financijskim izvještavanjem i izvješćivanjem o održivosti.

Pristup Viewpointu možete zatražiti na internetskoj stranici viewpoint.pwc.com. Također postoji mogućnost korištenja probne verzije.

Sadržaj: PwC-ovi računovodstveni priručnici usklađeni s MSFI-jevima; tekstovi MSFI-jeva i MRS-eva kao i tumačenja Stalnog odbora za tumačenja (SIC) i Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC-a); tematske stranice; ogledni financijski izvještaji; primjeri iz stvarnih izvještaja; smjernice za korporativno upravljanje.

Platforma također uključuje novi odjeljak o pitanjima povezanim s ESG-om, uključujući nove standarde za izvješćivanje o održivosti i brojne tematske biltenove i studije.

Ovaj se alat može koristiti na iPadima i mobilnim telefonima, nudi brojne načine za pronalaženje informacija, kao i mogućnost izrade vlastitih virtualnih dokumenata, uključuje program za izradu dokumenata u PDF-formatu, sadrži „knjižnicu” s poveznica na ključne sadržaje, stranicu s vijestima i obavijesti putem e-pošte.

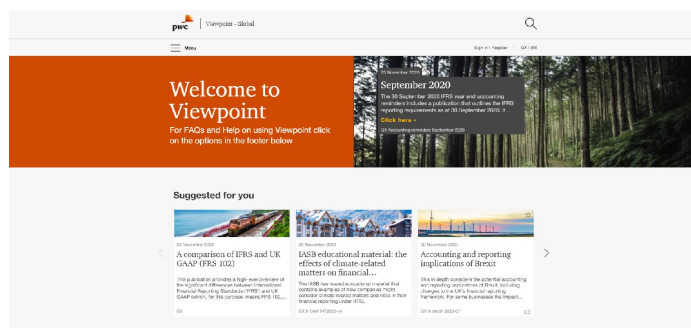
Primjena MSFI-jeva u razdobljima rastuće inflacije i kamatnih stopa

[In depth](#): Primjena MSFI-jeva u razdobljima rastuće inflacije i kamatnih stopa

[Podsjetnici za izvještavanje na kraju godine](#): Utjecaj visoke inflacije i kamatnih stopa

U objema publikacijama opisuju se pitanja koja bi trebalo razmotriti u vezi s utjecajem inflacije na financijski položaj društva i financijske izvještaje.

Publikacije su dostupne na engleskom jeziku na online platformi [Viewpoint](#).

PwC-ove publikacije i alati kao podrška društvima u izvještavanju i korporativnom upravljanju

PwC-ov globalni mjesečni bilten o izvješćivanju o održivosti

Globalni bilten koji sadrži najvažnije informacije o izmjenama standarda i novom zakonodavstvu povezanom s klimom.

Pozivamo vas da pročitate bilten na engleskom jeziku putem poveznice:

[Global PwC sustainability reporting newsletter](#)

Primjeri objava o održivosti

Publikacija sadrži primjere objava sastavljenih prema čl. 8. Uredbe o taksonomiji u konsolidiranom izvješću o održivosti. Publikacija je namijenjena društvima u automobilske i farmaceutskoj industriji.

Publikacija je dostupna na engleskom jeziku na internetskoj stranici [Viewpoint](#)

Posjetite internetsku stranicu

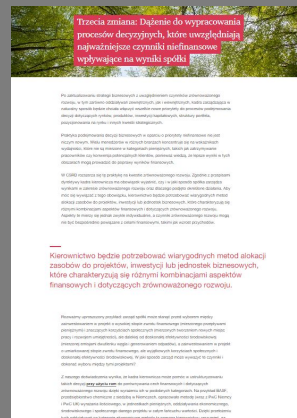
www.pwc.com/corporatereporting kako biste preuzeli naše publikacije i poslušali naše podcaste.

Informacije o cijelom spektru naših usluga možete pronaći na internetskoj stranici www.pwc.hr.

Nova internetska stranica sa sveobuhvatnim člankom o CSRD-u i prednostima koje poduzeća mogu ostvariti dobrom pripremom za tu direktivu.

Sažeto predstavlja bitne informacije o direktivi CSRD.

[poveznica](#)

Izvješćivanje o održivosti: praktična primjena i analiza

Najnovija publikacija koja sustavno i temeljito analizira tri glavna stupa izvješćivanja o održivosti.

Publikacija je dostupna na engleskom jeziku na internetskoj stranici [Viewpoint](#)

[Global PwC sustainability reporting newsletter](#)

PwC-ov mjesečni europski bilten o izvješćivanju o održivosti

Europski bilten koji sadrži najvažnije informacije o izmjenama u standardima i novom zakonodavstvu povezanom s klimom.

Pozivamo vas da pročitate bilten na engleskom jeziku na sljedećoj poveznici:

[EU sustainability newsletters](#)

Kontaktirajte nas

Slaven Kartelo

Partner

slaven.kartelo@pwc.com

Kristina Dimitrov

Direktorica

kristina.dimitrov@pwc.com

Marija Mihaljević

Direktorica

marija.mihaljevic@pwc.com

Ana Marija Cvilinder Škegro

Viša menadžerica

ana.marija.cvilinder@pwc.com

Marija Kazija

Viša menadžerica

marija.kazija@pwc.com

Michaela Tomičić

Viša menadžerica

michaela.tomicic@pwc.com

Vid Rakić

Viši menadžer

vid.rakic@pwc.com

Karlo Balent

Menadžer

karlo.balent@pwc.com

Amorella Horvat Topić

Menadžerica

amorella.horvat.topic@pwc.com

Ova publikacija daje samo opće smjernice o temama koje obrađuje i ne predstavlja stručni savjet. Ne biste trebali postupati shodno informacijama koje se nalaze u ovoj publikaciji bez dobivanja konkretnog stručnog savjeta. Ne daje se nikakva izjava ili jamstvo (izravno ili posredno) o točnosti ili potpunosti informacija sadržanih u ovoj publikaciji, te PwC društva ne prihvaćaju i ne preuzimaju bilo kakvu obvezu, odgovornost ili dužnu pažnju za bilo kakve posljedice za slučaj da Vi ili bilo tko drugi postupa ili ne postupa, oslanjajući se na informacije sadržane u ovoj publikaciji ili za bilo koju odluku koja se temelji na njoj.

© 2024 PwC Hrvatska. Sva prava pridržana. Nije za daljnju distribuciju bez dopuštenja PwC-a.

PwC se odnosi na hrvatsko društvo člana mreže, a može se ponekad odnositi na mrežu PwC-a. Svako društvo član mreže zasebna je pravna osoba.

Cilj PwC-a Hrvatska je izgraditi povjerenje u društvu i riješiti važne probleme. Mreža smo tvrtki u 151 zemlji s preko 360.000 ljudi koji se zalažu za pružanje kvalitetnih usluga na područjima revizije i računovodstvenog savjetovanja, poslovnog savjetovanja i poreznih usluga. Posjetite www.pwc.hr kako biste doznali više i rekli nam što vam je važno.

